

GOSPOD VLADA PEKLOM

536.

V prejšnjih poglavjih, kjer sem pisal o nebesih, sem povsod poudarjal (še posebej v št. 2-6), da je Gospod Bog nebes in da je torej vsa nebeška uprava v Gospodovih rokah. In ker je odnos nebes do pekla in pekla do nebes podoben odnosu med dvema nasprotjema, ki vzajemno delujeta drugo prod drugemu, posledica tega delovanja in protidelovanja pa je ravnovesje, v katerem vse stvari ohranjajo svoj obstoj, je zato, da bi vse in vsaka stvar ostalo v ravnovesju, nujno, da tisti, ki vlada enemu, vlada tudi drugemu; kajti če ne bi isti Gospod brzdal peklenških vstaj in uzdal tamkajšnjega brezumja, bi se to ravnovesje podrlo, z njim pa tudi vse drugo.

537

Povejmo torej najprej nekaj o tem ravnovesju. Znano je, da kadar dve stvari delujeta druga proti drugi in ena deluje in sili, druga pa deluje proti njej in ji kljubuje, ne ena ne druga nima moči, saj so moči enakomerno razporejene na obeh straneh, in lahko obedve spravi v gibanje le neka tretja sila. Kajti kadar dve stvari zaradi enakovrednega protidelovanja nimata moči, moč tretje obedve spravi v gibanje tako zlahka, kakor da bi ne bilo z njune strani nobenega odpora. Takšno pa je ravnovesje med nebesi in peklo. Vendar to ravnovesje ni povsem takšno, kakršno je tedaj, kadar se bojujeta dva enako močna nasprotnika, saj gre za duhovno ravnovesje, se pravi za ravnovesje nasprotja med lažjo in resnico ter med zlom in dobrim. To je duhovno ravnovesje, spričo katerega lahko človek svobodno misli in hoče; kajti vse, kar človek misli ali hoče, se nanaša bodisi na zlo in laž ali pa na dobro in resnico. Kadar je torej v tem ravnovesju, ima vso svobodo, da dopusti ali sprejme bodisi zlo in laž iz pekla bodisi dobro in resnično iz nebes. Sleherni človek živi v tem ravnovesju, saj Gospod vlada tako nebesom kakor peklu. Zakaj pa je človeku s takšnim ravnovesjem dana ta svoboda in zakaj mu z božjo močjo nista zlo in laž odvzeta, dobro in resnica pa pripojena, bom povedal na naslednjih straneh

538

Večkrat mi je bilo dano zaznati sfero lažnosti zla, ki se širi iz pekla. Bila je kakor nekakšno stalno prizadevanje za uničenjem vsega dobrega in resničnega, pomešano z jezo in nekakšnim besom spričo dejstva, da to ni mogoče, še posebej pa je bilo to prizadevanje za uničenjem Gospodovega Božjega, saj vse dobro in resnično izhaja prav iz njega. Hkrati pa se je iz nebes širila sfera dobrega, ki je blažila in krotila to besno prizadevanje iz pekla. Posledica tega je bilo ravnovesje. Čutil sem, da nebeška sfera izvira iz samega Gospoda, čeprav se je zdelo, da prihaja od angelov v nebesih. Prihajala pa je v resnici od Gospoda, in ne od angelov, saj sleherni angel v nebesih

priznava, da nič od dobrega in resničnega ne izhaja iz njega samega, temveč vse iz Gospoda.

539

Vsa moč v duhovnem svetu pripada resnici, ki izvira iz dobrega, tako da sta laž in zlo tam povsem brez moči. Vsa moč pa pripada resnici iz dobrega zato, ker je sam nebeški Bog božje Dobro in božja Resnica, in vsa moč pripada prav Bogu. Laž zla je brez moči zato, ker vse pripada resnici dobrega, medtem ko v laži zla ni nobene resnice dobrega. Zato je vsa moč v nebesih, v peklu pa je nič ni; zakaj v nebesih je vsakdo v resnicah dobrega, v peklu pa vsakdo v lažeh zla. (Da je to res tako, se vidi tudi iz poglavij, v katerih govorim o prvem, drugem in tretjem človekovem stanju po smrti, št. 491-520; da vsa moč pripada resnici dobrega, pa se vidi iz poglavja o moči angelov v nebesih, št. 228- 233.)

540

Takšno je potemtakem ravnovesje med nebese in peklom. Tisti, ki so v svetu duhov, so v tem ravnovesju, saj je svet duhov na pol poti med nebese in peklom. Tudi vsi ljudje na svetu živijo v podobnem ravnovesju, saj ljudem na zemlji vlada Gospod po duhovih iz sveta duhov, kot bom pokazal v nadaljevanju. Takšno ravnovesje pa ne bi bilo možno, če Gospod ne bi vladal tako nebesom kot peklu in uravnava obih strani. Če bi ne bilo tako, bi laži zla pretehtale in prizadele tiste dobre in preproste duše, ki bivajo na nebeškem obrobju in ki jih je lažje zapeljati kot same angele, in ravnovesje bi se porušilo, z njim vred pa bi bilo konec človekove svobode.

541

Tudi pekel se tako kot nebese deli na skupnosti, in teh ni nič manj kot onih v nebesih. Zakaj vsaka nebeška skupnost ima svoj nasprotek v peklu, in sicer prav zavoljo omenjenega ravnovesja. Peklenske skupnosti se ločijo po zlu in lažeh, kakor se nebeške ločijo po dobrem in resnici. Da ima tam vsako dobro svoje nasprotno zlo in vsaka resnica svojo nasprotno laž, lahko vidimo po tem, da nič ne more obstajati brez svojega nasprotja, saj lahko o tem, kaj in kakšno je nekaj, presodimo samo na podlagi njegovega nasprotja, iz česar izvirata tudi vsakršna zaznava in občutje. Zaradi tega Gospod nenehno skrbi za to, da ima vsaka nebeška skupnost nasprotje v kaki pekleni skupnosti in da med njima vlada ravnovesje

542

Ker se pekel deli na enako število skupnosti kot nebese, je tudi peklov toliko, kolikor

je nebeških skupnosti; zakaj kakor je vsaka nebeška skupnost nebesa v malem (glej št. 51-58), tako je tudi vsaka peklena skupnost pekel v malem. In kakor je na splošno troje nebes, tako je na splošno tudi troje peklov, najnižji, ki je nasprotje notranjih ali tretjih nebes, srednji, ki je nasprotje srednjih ali drugih nebes, in najvišji, ki je nasprotje zunanjih ali prvih nebes.

543
Naj zdaj na kratko povem, kako Gospod vlada peklju. Na splošno peklju vlada splošni vpliv božjega Dobrega in božje Resnice iz nebes, ki zaustavlja in brzda splošno prizadevanje, ki izhaja iz pekla, pa tudi posamezni vplivi posameznih nebes in posameznih nebeških skupnosti. V posameznem peklju vladajo angeli, ki jim je dovoljeno gledati vanj in brzdati tamkajšnje brezumje in nemir. Včasih angeli celo sami pridejo tja in s svojo navzočnostjo umirijo brezumje peklenških strasti. Sicer pa prebivalcem pekla vladajo njihovi lastni strahovi. Nekaterim vladajo strahovi, ki so se jih našli na svetu in ki še vedno živijo v njih, toda ker ti strahovi ne zadostujejo in se polagoma porazgubijo, so jim dodani strahovi pred kaznijo, ki jih še posebej odvrtaajo od hudodelstev. Kazni v peklju je namreč veliko vrst, od lažjih do najtežjih, odvisno pač od teže hudodelstev. Večinoma tamkajšnjim prebivalcem vladajo tisti hudobneži, ki se še posebej odlikujejo po premetenosti in zvijačnosti in ki znajo preostale s kaznimi in strahovanjem pripraviti do pokorščine in sužnosti. Vendar si ti upravniki ne upajo prekoračiti predpisanih omejitev. Vedeti je torej treba, da je edini način za brzdanje nasilnosti in besa tistih, ki bivajo v peklju, strah pred kaznijo. Drugega načina namreč ni.

544
Doslej je na svetu veljalo prepričanje, da peklju predseduje en sam hudič: ta naj bi bil ustvarjen kot angel luči, a ker se je uprl, je bil s svojo vojsko vred vržen v pekel. To prepričanje se je uveljavilo zaradi tega, ker so v Besedi omenjena imena "hudič", "satan" pa tudi "Lucifer" in ker ljudje Besedo tudi na teh mestih razumevajo dobesedno. Toda s "hudičem" in "satanom" je tam mišljen pekel, pri čemer "hudič" pomeni pekel zadaj, kjer živijo najhujši, imenovani tudi geniji, "satan" pekel spredaj, kjer živijo manj hudobni, imenovani tudi zli duhovi, "Lucifer" pa tiste, ki pripadajo Babelu oziroma Babilonu in katerih moči segajo celo do nebes. Da ni nobenega hudiča, kateremu bi se pokoraval pekel, se vidi že po tem, da vsi, ki so v peklju, tako kot vsi, ki so v nebesih, izhajajo iz človeškega rodu (glej št. 311-317) in da je število tistih, ki so se tamkaj nabrali od stvarjenja sveta pa do danes, naraslo že na milijone milijonov ter da je vsak izmed njih takšne čudi hudič, kakršno je bilo njegovo

nasprotovanje Božjemu, dokler je živel na svetu (glej št. 311, 312).

545

Ponekod se je uveljavilo prepričanje, da Bog odvrne svoj obraz od človeka, da človeka zavrže in ga pahne v pekel, ker se je spričo njegovih grehov pač ujezil nanj. Nekateri gredo v tem prepričanju še dlje, saj pravijo, da Bog človeka kaznuje in ga pogublja. Tako pa mislijo, ker dobesedno razumejo Besedo tam, kjer govori nekaj podobnega, ne vedo pa, da se duhovni pomen Besede, ki pojasnjuje dobesednega, od le-tega povsem razlikuje; in da potemtakem pristni cerkveni nauk, ki izvira iz duhovnega pomena Besede, uči drugače, namreč, da Bog nikdar ne odvrne obraza od človeka in ga nikdar ne zavrže in da nikdar nikogar ne pahne v pekel in se na nikogar ne ujezi. To lahko vidi vsak, čigar urn je količkaj razsvetljen, že samo če razumno bere Besedo, saj je Bog Dobro samo, Ljubezen sama in Usmiljenje samo; in uvid.

449

Gospod zaradi svojega božjega bistva, ki je Dobro, Ljubezen in Usmiljenje, ne more z vsakim človekom ravnati enako, saj mu to preprečujejo zla in iz njih izhajajoče laži, ki ne le slabijo njegov božji vpliv, temveč ga celo zavračajo. Zla in laži, ki iz njih izhajajo, so potlej kakor temni oblaki, ki zaidejo med sonce in človekovo oko ter sončni luči odvzemajo jasnino; čeprav si sonce medtem še naprej prizadeva, da bi razpršilo nasprotne mu oblake, in deluje za njimi ter po raznih ovinkih pošilja delček svoje zastrte svetlobe človekovemu očesu. Isto je v duhovnem svetu: tamkaj je sonce Gospod in božja ljubezen (št. 116-140), sončna luč je božja resnica (št. 126-140), črni oblaki laži zla, oko pa razumevanje. Kdor je v tistem svetu v lažeh zla, je zastrt s takšnim oblakom, ki je tem bolj gost in teman, čim večje je njegovo zlo. Iz te primerjave se lahko poučimo, da je Gospod pri vsakomer nenehno navzoč, le da je različno sprejet.

550

Zli duhovi so v svetu duhov strogo kaznovani, saj jih kazni odvrtačajo od hudodelstev. Tudi to po vsem sodeč izhaja iz Gospoda. Zato pa Gospodu ne gre pripisati samih kazni, saj te izhajajo iz samega zla. Zlo je namreč tako močno povezano s svojo kaznijo, da tega dvojega ni mogoče ločevati. Zakaj peklena posadka si ničesar bolj ne želi in ničesar nima rajši, kot da počne zlo, še posebej pa uživa v kaznovanju in mučenju. To lahko deloma ponazorimo z zločini in kaznimi na svetu, saj je tudi tu to dvoje neločljivo povezano. Posvetni zakoni namreč za vsak prekršek predpisujejo

kazen, tako da tisti, ki sili v pregreho, sili tudi v kazen zanjo. Razlika je edinole ta, da je na svetu zlo mogoče prikriti, v onstranstvu pa ne. Vidimo torej lahko, da Gospod nikomur noče hudega in da je tudi tu tako, kot je na svetu, kjer vzrok kaznovanja grešnika ni ne kralj, ne sodnik, ne zakon, saj nič od tega ni vzrok zla, ki ga zagreši hudodelec.

551

Vsi, ki prebivajo v peklu, so v zlu in v njegovih lažeh, in nihče, ki je tam, ne more biti v zlu in hkrati v resnici. Na svetu tudi hudobneži ponavadi kaj vedo ve o duhovnih resnicah, ki so resnice Cerkve, saj so jih o njih učili že od mladih nog, pozneje pa so se o njih poučili tudi iz pridig in iz Besede in so o njih govorili z drugimi. Nekateri so celo prepričali druge, da so kristjani po srcu, saj so znali z leporečjem zbuditi videz resnicoljubnosti, s poštenim ravnanjem pa videz poduhovljene vere. Toda tisti med njimi, ki so bili v srcu sovražno razpoloženi do teh resnic in ki so se zlu, kije bilo z njihovimi mislimi skladno, odrekli samo zaradi državljanskih zakonov ali pa zato, ker jih je skrbelo za ugled, čast in dobiček, so vsi hudobni po srcu in so v dobrem in resnici zgolj v telesu, ne pa tudi v duhu. In ko je takšnim v onstranstvu zunanost odvzeta in se razgali notranost njihovega duha, se znajdejo povsem v zlu in lažeh, resnica in dobro pa se jih niti na zunaj več ne drži. In tedaj postane jasno, da sta resnica in dobro prebivala samo v njihovem spominu zgolj kot nekaj znanega in da so ju od tam privlekli na dan samo, kadar so leporečili, hlineč se, da njihova dobrohotnost izvira iz duhovne ljubezni in vere. Ko so ti prepuščeni svoji notranjosti in potemtakem svojemu zlu, ne morejo več govoriti tega, kar je res, ampak samo še to, kar je laž, saj govorijo iz zla. Zakaj tedaj ni več mogoče govoriti resnice iz zla, saj je duh samo še svoje lastno zlo, iz zla pa pride lahko sam to, kar je lažno. Sleherni zli duh se znajde ujet v tem stanju, preden je vržen v pekel (glej št. 499-512). Za takega duha se potem pravi, da je bil opustošen resnice in dobrega. Opustošenje namreč pomeni samo to, da je človek prepuščen svoji notranjosti, se pravi temu, kar je njemu lastno, oziroma svojemu duhu (o teh zadevah piše nekaj več v št. 425).

552

Ko človek po smrti postane takšen, ni več človek-duh, kakršen je bil v prvem stanju (o katerem več v št. 491-498), ampak pravi duh. Pravi duh je namreč tisti, čigar obraz in telo sta odraz njegove notranjosti, ki pripada njegovi duši (*animus*), se pravi tisti, čigar zunanja podoba odslikava njegovo notranjost. Duh pa postane takšen potem, ko gre skozi prvo in drugo stanje, o katerih sem pisal že zgoraj. Zatorej, kadar takšnega duha pogledamo, takoj vemo, kakšen je njegov značaj, pa ne le po obrazu,

temveč tudi po telesu, še posebej pa po govorjenju in gibih. In ker je tedaj v samem sebi, ne more biti nikjer drugje kot med sebi enakimi. Zakaj v duhovnem svetu si vsi z vsemi delijo vsa svoja občutja in misli, zato duh pride med sebi podobne kakor sam od sebe, saj se to zgodi po njegovem občutju in v njegovo veselje. Pravzaprav se sam obrne v tisto smer, saj tedaj s polnimi pljuči vdihuje svoje življenje oziroma svobodno diha, česar pa ne more, če se obrne kam drugam. Vedeti je namreč treba, da v duhovnem svetu duhovi delijo svoje misli in občutja s tistimi, ki jim kažejo svoj obraz, in da ima vsakdo nenehno pred svojim obrazom tiste, ki so v podobni ljubezni kot on, in sicer ne glede na to, kam obrača telo (glej zgoraj, št. 151). Zato so vsi peklenški duhovi s hrbtom obrnjeni proti Gospodu in gledajo v gosto temo in črnjavo, ki sta tam namesto sonca in lune na zemlji, medtem ko so vsi angeli v nebesih obrnjeni h Gospodu, ki je zanje nebeško sonce in nebeška luna (glej zgoraj, št. 123, 143, 144, 151). Po vsem tem je torej mogoče videti, da so vsi, ki so v peklu, v zlu in v lažeh, ki iz zla izhajajo, in da so obrnjeni k svojim lastnim ljubeznim.

553

Vsi duhovi v peklu, kadar se vidijo v nebeški luči, se kažejo v podobi svojega zla; zakaj vsakdo je podoba svojega lastnega zla, saj pri vsakomer zunanost in notranost delujeta kakor eno in je notranost vidna v zunanosti, se pravi v obrazu, telesu, govorici in gibih; tako se pri vseh duhovih že na zunaj vidi, kakšen značaj imajo; na splošno pa so podobe prezira do drugih in grožnje do tistih, ki jih ne čislajo dovolj, skratka podobe vsakovrstnega sovraštva in vsakovrstne maščevalnosti. V teh podobah se kažeta nasilnost in okrutnost njihove notranjosti. Kadar jih drugi hvalijo, povzdigujejo in častijo, se jim obrazi ublažijo in izražajo zadovoljstvo in veselje. Nemogoče je z nekaj besedami opisati, kakšne so videti vse te podobe, saj nobena ni drugi povsem enaka, čeravno obstaja neka splošna podobnost med tistimi, ki so v enakem zlu in potemtakem tudi v isti peklenški skupnosti, po kateri dobivajo vsi njeni pripadniki nekatere skupne poteze. Nasploh pa so njihovi obrazi odurni in brez življenja, kakor pri mrtvakih; nekateri so črni, drugi žareči kakor baklje, tretji iznakaženi od izpuščajev, uljes in čirov; mnogi obraza sploh nimajo, temveč zgolj nekakšen kosmatinast ali koščen tvor namesto njega, pri nekaterih pa se vidijo samo zobje. Tudi telesa imajo pošastna; in njihova govorica je jezava, sovražna in maščevalna; zakaj vsakdo govori iz svoje laži, zven besedam pa mu daje njegovo zlo. Skratka, vsi so podobe svojega pekla. Kakšna je splošna podoba pekla, mi ni bilo dovoljeno videti; zvedel sem le to, da kakor so nebesa kot celota podobna enemu samemu človeku (št. 59-67), tako je pekel kot celota podoben enemu samemu hudiču

in ga lahko podoba hudiča potemtakem tudi predstavi (glej št. 544). Pač pa mi je bilo pogosto dano videti obliko posameznih peklov oziroma peklenskih skupnosti; kajti ob vhodih vanje, ki se jim reče tudi vrata pekla, ponavadi stoji pošast, ki v splošnih obrisih predstavlja podobo tistih, ki tam živijo. Nasilne strasti tisti, ki tam prebivajo, zavzemajo pošastne in obenem odurne podobe, ki jih rajši ne bi opisoval. Vedeti pa je treba, da so peklenski duhovi takšni videti samo v nebeški luči, medtem ko se sami sebi zdijo kakor ljudje. Samo Gospodovemu usmiljenju gre pripisati, da tudi sami sebe ne vidijo tako gnusne, kakor jih vidijo angeli. A ta videz je prav tako lažen, kajti kakor hitro kak žarek nebeške luči posije nanje, se njihove človeške podobe znakazijo v podobe pošasti, zakaj takšni so v sebi (kot je bilo že zgoraj zapisano). Kajti v nebeški Luči je vse videti natanko takšno, kakršno je samo po sebi. Zaradi tega se peklenski duhovi ogibljejo nebeški luči in se skrivajo v svojo lastno svetlobo, kd je kakor soj žarečega oglja in ponekod kakor žar gorečega žvepla. Toda še ta svetloba potemni, kadar nanjo posije nebeška luč. Zato se pravi, da v peklu vlada večna tema; in zato "tema" pomeni laži, ki izvirajo iz zla in kakršne so v peklu.

554

Ko sem si natanko ogledal te pošastne podobe peklenskih duhov (ki so, kot sem že omenil, podobe prezira do drugih in grožnje tistim, ki jim ne izkazujejo dovolj spoštovanja, pa tudi podobe sovraštva in maščevalnosti do tistih, ki jih ne podpirajo), mi je postalo jasno, da so vse to podobe ljubezni do samega sebe in ljubezni do sveta in da vsa zla, ki se kažejo v njih, izvirajo prav iz teh dveh ljubezni. Iz nebes sem tudi zvedel, pa tudi mnoge izkušnje so me o tem poučile, da tidve ljubezni, se pravi ljubezen do samega sebe in ljubezen do sveta, vladata peklu in tudi delata pekel; tako kot ljubezen do Gospoda in ljubezen do bližnjega vladata v nebesih in tudi delata nebesa. Zvedel sem tudi, da sta si tidve dvojici ljubezni, se pravi peklenski in nebeški ljubezni, diametralno nasprotni.

555

Sprva sem se čudil, kako da sta lahko ljubezen do sebe in ljubezen do sveta tako diabolčni in kako da so lahko tisti, ki so v teh dveh ljubeznih, videti takšne pošasti; na svetu se namreč kaj malo razmišlja o samoljubju, temveč samo o tisti zunanji obliki duhovne vzvišenosti, ki se ji pravi tudi nadutost in ki spričo svoje vpadljivosti velja za edino obliko ljubezni do sebe. Vrh tega ljubezen do sebe, kadar se preveč ne razkazuje, v svetu velja za podžigalo življenja, ki človeka spodbuja, da si poišče zaposlitev in opravlja koristna dela, saj bi mu duh otopel, če ga k vsemu temu ne bi

gnala želja po slavi in časteh. Pravijo: "Kdo pa je še kdaj kaj vrednega, koristnega in pomembnega storil, če ne zato, da bi ga drugi hvalili in slavili ali da bi mislili nanj? In kje je temu vir, če ne v ognju ljubezni do slave in časti in potemtakem do sebe? " Zaradi tega svet ne ve, da je ljubezen do sebe, gledana sama po sebi, tista ljubezen, ki vlada v peklu in ki v človeku dela pekel. In ker je tako, bi najprej pojasnil, kaj pravzaprav je ljubezen do sebe, potem pa [pokažall, da vse zlo in vse laži izvirajo prav iz te ljubezni.

556

Kdor ljubi samoo sebe, samoo sebi dobro želi, drugim pa le toliko, kolikor njemu koristi, kar velja tudi za Cerkev, domovino ali katerokoli človeško skupnost. Tak človek dela dobro drugim samo zavoljo svojega ugleda, časti in slave; in če mu to, kar naj bi storil za druge, vsega tega ne prinaša, si reče v srcu: " Kaj pa mi to sploh mar? Le čemu naj bi to storil? Kaj pa bom imel od tega?" In zatorej tega ne stori. Več kot očitno je potlej, da kdor samoo sebe ljubi, ne ljubi ne Cerkev, ne domovine, ne družbe, v kateri živi, ne kakršnekoli višje koristi, ampak zgolj sebe in nič drugega kakor sebe. Edino zadovoljstvo najde v ljubezni do sebe, in ker v zadovoljstvu, ki ga nahaja v tej ljubezni, vidi smisel svojega življenja, je njegovo življenje življenje samega sebe; življenje samega sebe pa je življenje tistega, kar je človeku lastno, človekovo lastno, gledano samo po sebi, pa ni nič drugega kakor zlo. Kdor ljubi samega sebe, ljubi tudi vse tiste, ki mu pripadajo, se pravi svoje otroke in vnuke, oziroma vse, ki jih ima za " svoje ". V njih pa ljubi zgolj sebe, saj nanje gleda, kot da bi bili v njem samem, in v njih samega sebe vidi. Med tistimi, ki jih ima za svoje, so seveda tudi vsi, ki ga hvalijo, slavijo in se mu udvarjajo.

557

O tem, kakšna je ljubezen do sebe, najbolje vidimo, če jo primerjamo z nebeško ljubeznijo. Z nebeško ljubeznijo namreč ljubi, kdor ljubi koristi zavoljo koristi in dobro zavoljo dobrega, to pa počne človek, ki dela za Cerkev, za domovino, za širšo skupnost in za svoje sodržavljane; to namreč pomeni ljubiti Boga in svojega bližnjega, saj so vse koristi in vsa dobra od Boga in so prav to tisti bližnji, ki ga je treba ljubiti. Tisti pa, ki vse to ljubi zgolj zavoljo sebe, ljubi, kakor gospodar ljubi svoje služabnike, se pravi samo zato, ker mu dobro služi. Zato je po volji tistega, ki samega sebe ljubi, da mu Cerkev, domovina, družba in njegovi sodržavljani služijo, ne pa, naserotno, da on služi njim, saj sebe postavlja nadnje, nje pa podse. Cim bolj se torej človek ljubi, tem bolj se oddaljuje od nebes, saj se odmika nebeški ljubezni.

588(a).

Kdor ljubi z nebeško ljubeznijo, to je, kdor ljubi višje koristi in dobro ter se v srcu radosti, kadar to počne zavoljo Cerkve, domovine, človeške družbe in sodržavljanov, tega vodi Gospod, saj je to ljubezen, s katero ljubi tudi Gospod in ki izvira iz njega. Kdor pa ljubi iz samoljubja, to je, kdor ravna koristno in dobro samo zavoljo sebe, ta vodi sam sebe; in kdor sam sebe vodi, tega ne vodi Gospod. Iz tega pa tudi sledi, da se vsak, kdor sebe ljubi, oddaljuje Božjemu in potemtakem tudi nebesom. Kdor vodi sam sebe, tega vodi njegovo lastno; človekovo lastno pa ni nič drugega kakor zlo. Zakaj človekovo podedovano zlo je ravno v tem, da sebe ljubi bolj od Boga, svet pa bolj od nebes. Kadarkoli človek svojih dobrih dejanjih gleda sebe, se zataplja v svoje lastno, se pravi v svoje podedovano zlo. Zakaj tedaj iz dobrega zre vase in iz sebe v dobro in potemtakem v dobrem, ki ga počne, vidi podobo samega sebe, ne pa podobo Božjega. Tudi o tem so me prepričale izkušnje. Videli sem namreč zle duhove, ki prebivajo v srednjem predelu, nekje med severom in zahodom, pod nebesi, pretkane mojstre, ki nadvse spretno speljujejo dobrohotne duhove v njihovo lastno in potemtakem v vsakovrstno zlo. To pa počno tako, da jim misli napeljujejo na nje same, bodisi z odkrito hvalo in laskanjem ali pa jim čustva na skrivaj obračajo k sebi. In ko se to dogaja, odvrtačajo obraze dobrohotnih duhov od nebes in jim tako počasi mračijo razum ter izvabljaajo zlo iz njihovega lastnega.

558(b). Da je ljubezen do sebe nasprotje ljubezni do bližnjega, se vidi že po njenem izvoru oziroma bistvu. Ljubezen do bližnjega se pri človeku, ki ljubi sebe, začne pri njem samem, saj trdi, da je vsakdo bližnji samemu sebi. Ta ljubezen se potem iz njega, ki je njeno središče, širi k vsem, ki se z njim ujemajo, in je tem manjša, čim manj jim je naklonjen. Za tiste, ki so zunaj tega kroga, se ne meni; in vse, ki nasprotujejo tistim znotraj kroga in njihovemu zlu, ima za sovražnike, ne glede na to, kakšen je njihov značaj, in četudi so še tako modri, pokončni, pošteni in pravični. Duhovna ljubezen do bližnjega pa se začne pri Gospodu in se širi iz njega, ki je njeno središče, k vsem, ki so z njim združeni v ljubezni in veri, in sicer tem bolj, čim večji sta njihova ljubezen in vera. Jasno je torej, da je ljubezen do bližnjega, ki se začne pri človeku, nasprotna ljubezni do bližnjega, ki se začne v Gospodu, in da izhaja iz zla, saj izhaja iz človekovega lastnega, medtem ko slednja izhaja iz dobrega, saj izhaja iz Gospoda, ki je Dobro samo. Jasno je tudi, da je ljubezen do bližnjega, ki izhaja iz človeka in njegovega lastnega, telesna, medtem ko je ljubezen do bližnjega, ki izhaja iz Gospoda, nebeška. Skratka, pri človeku, ki ljubi sebe, je samoljubje njegova glava, nebeška ljubezen pa njegova stopala. Na tej ljubezni stoji, in če mu ne služi, stopa in

gazi po njej. To je tudi razlog, zakaj se za tiste, ki stroglavljajo v pekel, zdi, da letijo z glavo navzdol proti peklu in petami navzgor proti nebesom (glej št. 548).

559

Ljubezen do sebe je takšna, da bi se, če bi ji sneli uzde oziroma zunanje spone, se pravi strah pred postavo in kaznijo ter pred izgubo ugleda, časti, dobička, zaposlitve in življenja, nebrzdano razraščala in bi nazadnje hotela gospodovati ne le vsej zemeljski krogli, temveč kar vsemu nebu in samemu Bogu, brez konca in meja. To nagnjenje na skrivaj tli v vsakomer, ki ljubi sebe, čeravno se svetu ne kaže očitno, saj ga brzdajo prav zgoraj omenjene spone. Da je to res tako, nam lepo dokazujejo mogočniki in kralji, ki jih te spone ne vežejo in ki si zato brez pomislekov podjarmljajo cele province in kraljestva, dokler jim to uspeva, in hlepijo po brezmejni oblasti in slavi. Še lepše pa se to vidi po Babilonu današnjih dni, ki je svojo gospostvo razširil do nebes in je prenesel nase vso Gospodovo božjo moč ter nenehno hoče še več in več. Da so takšni ljudje, ko po smrti pridejo v onstranstvo, v popolnem nasprotju z Božjim in nebesi in so na strani pekla, sem pokazal v krajšem delu z naslovom 0 PO-SLEDNJI SODBI IN UNIČENJU BABILONA.

560

Zamislite si družbo iz ljudi, ki vsi ljubijo samo sebe, druge pa samo toliko, kolikor jim izkazujejo naklonjenost, in videli boste, daje njihova ljubezen natanko takšna, kakršna vlada v tolpi tatov, ki imajo za svoje prijatelje vse tiste, ki z njimi kradejo; ko pa ne kradejo več skupaj in se ne podrejajo več drug drugemu, se vzdignejo drug zoper drugega in se pobijejo. Če si ogledamo notranjost takšnih, vidimo, da je zasičena s sovraštvom do drugih in da se ti ljudje v srcu posmehujejo pravičnosti in poštenju, pa tudi Božjemu, ki ga zavračajo, češ da ne šteje nič. To se še lepše vidi, če si pogledamo skupnosti, v katerih so takšni ljudje združeni v peklu in o katerih bom pisal spodaj.

561

Notranjost, se pravi misli in občutja tistih, ki bolj od vsega ljubijo sebe, je obrnjena k njim samim in k svetu ter potemtakem stran od Gospoda in od nebes. Zato so obsedeni z vsakovrstnim zlom in Božje ne more pritekati vanje; kajti če bi pritekalo, bi bilo nemudoma podvrženo sebičnim mislim in oskrunjeno ter bi se spremešalo z zlom, ki izhaja iz njihovega lastnega. Zato v onstranstvu vsi takšni gledajo nazaj, proč od Gospoda in prod gosti temi, ki je tam namesto zemeljskega sonca in je v diametralnem nasprotju z nebeškim soncem, ki pa je Gospod sam (glej št. 123). "

Gosta tema" pomeni namreč zlo, "zemeljsko sonce" pa ljubezen do sebe.

562

Zlo, v katerem tičijo tisti, ki ljubijo zgolj sebe, na splošnem sestoji iz prezira do drugih, zavisti, neprijaznosti in sovražnosti do vseh, ki jim ne izkazujejo podpore, ter iz vsakovrstnega sovraštva, maščevalnosti, zvijačnosti, goljufivosti, trdosrčnosti in okrutnosti; in kar zadeva vero, ne le iz prezira do Boga in vsega božjega, se pravi do resnic in dobrin Cerkve, temveč tudi iz jeze nanje. Ko človek postane duh, se ta sovražnost sprevrže v sovraštvo, in tedaj ne le, da omenjenih resnic in dobrin ne more poslušati, temveč zasovraži vse, ki priznavajo in častijo Božje. Govoril sem z nekim duhom, ki je bil na svetu oblastnik in ki je neznansko ljubil samega sebe; in ko je ta človek samo slišal nekoga omenjati Boga, še posebej pa, ko ga je slišal omenjati Gospoda, je pobesnel in zagorel v sovraštvo, in videti je bilo, da bi ga najrajši ubil. In ko so se uzde njegove ljubezni zrahljale, si je zaželel postati sam hudič, da bi lahko z ljubeznijo do sebe za vselej okužil nebesa. To si zaželi tudi mnogi pripadniki rimskokatoliške vere, ko na onem svetu spoznajo, da ima vso oblast Gospod, oni pa nič.

563

Na zahodnem koncu, tam proti jugu, sem videl nekaj duhov, ki so mi zatrjevali, da so na svetu uživali položaje visokih dostojanstvenikov in da bi si bili potemtako zaslužili, da bi jih tu cenili bolj kot druge in da bi morali drugim tudi vladati. Angeli so si ogledali njihovo notranjost, in odkrili so, da v svojih posvetnih službah niso gledali na občo korist, temveč le nase, in da so torej sebe postavljali nad občo koristi. Toda ker so se tako vztrajno gnali za tem, da bi bili nad drugimi, jim je bilo dovoljeno pridružiti se tistim, ki so se posvetovali za stran zelo pomembnih reči. Kaj kmalu pa se je pokazalo, da niso imeli k razpravi nič pametnega pripomniti in da sploh niso bili zmožni ugledati stvari samih po sebi oziroma jih obravnavati glede na njihovo koristnost, temveč so vse videli zgolj v luči svojega jaza in vse podrejali svoji všeči in svoji osebni koristi. Zatorej so jih odstavili z njihovih dolžnosti in jih postili, da si sami poiščejo zaposlitev kje druge. Odpravili so se torej naprej po zahodnem predelu; tu in tam so jih sprejeli, a povsod so jim očitali, da mislijo samo nase in da so zaradi tega neumni in nič več kot čutni telesni duhovi. In kamorkoli so prišli, povsod so jim pokazali vrata, in sicer iz istega razloga. Nekaj pozneje sem jih videl, kako osiromašeli moledujejo za miloščino. Tako mi je postalo jasno, da tisti, ki ljubijo sami sebe, govorijo zgolj iz spomina, ne pa iz razumskega razsvetljenja, pa najsi se njihovo govorjenje svetu zdi še tako razumno. Zato so v onstranstvu, kjer ne morejo več

črpati iz svojega naravnega spomina, neumnejši od drugih in zato tudi ločeni od Božjega.

564
Obstajata dve vrsti gospodovanja: eno je iz ljubezni do bližnjega, drugo iz ljubezni do samega sebe. Tidve gospodovanji sta po svojem bistvu popolni nasprotji. Kdor vlada iz ljubezni do bližnjega, vsem hoče dobro in ničesar ne ljubi bolj od občin koristi, se pravi od služenja drugim, pa najsi bo to Cerkev, domovina, družba ali sodržavljeni. To je namreč njegova ljubezen in njegova srčna radost. In če je v dostojanstvu povzdignjen nad druge, ne uživa v dostojanstvu samem, temveč v koristih, ki jih tedaj lahko obilneje spolnjuje. Takšno je gospostvo v nebesih. Kdor pa vlada iz ljubezni do sebe, želi dobro zgolj sebi, koristi, ki jih opravlja, pa služijo zgolj njegovi časti in slavi, v katerih vidi edini prid. In drugim služi samo zato, da je sam deležen usluge, časti in oblasti. In za dostojanstvom si ne prizadeva zato, da bi koristil svoji domovini in Cerkvi, temveč zato, da bi ustregel svoji častihlepnosti in užival v slavi in imenitnosti. Takšna ljubezen do gospodovanja se pri človeku ohrani tudi po smrti. Tistim, ki so vladali iz ljubezni do bližnjega, je tudi v nebesih zaupana oblast. Vendar tedaj niso oni tisti, ki vladajo, temveč obče koristi, katere ljubijo. In kadar vladajo obče koristi, vlada Gospod. Tisti, ki so, dokler so živeli na svetu, vladali iz ljubezni do sebe, pa po smrti pridejo v pekel in tam postanejo bedni sužnji. Videl sem namreč take, ki so na svetu imeli oblast in ki so vladali iz ljubezni do sebe, kako so končali med najbolj zavrženimi, nekateri celo na krajih, kjer se odlagajo izmečki.

565
Kar pa se ljubezni do sveta tiče, je treba reči, da se manj bije z nebeško ljubeznijo kot ljubezen do samega sebe, saj je zlo, ki se v njej skriva, manjše. Kdor ljubi svet, si želi na tak ali drugačen način, s takšno ali drugačno zvijačo, pridobiti premoženje drugih, je zagledan v bogastvo in dovoljuje svetu, da ga vodi in speljuje stran od duhovne ljubezni, se pravi od ljubezni do bližnjega in potemtakem od nebes in Božjega. A ta ljubezen je raznotera. Nekdo ljubi bogastvo zato, ker se z njim dokoplje do časti, ki jih pravzaprav edinole ljubi. Kdo drug pa se žene za častmi in dostojanstvom samo zato, ker mu prinašajo bogastvo. Kdo drug spet ljubi bogastvo zato, ker mu prinaša vsakovrstne posvetne užitke. So pa tudi takšni, ki ljubijo bogastvo zgolj zavoljo bogastva samega, kar pa je od vsega še najbolj bedno. In tako naprej. Cilj, zavoljo katerega človek išče bogastvo, se imenuje njegova korist, in prav ta cilj oziroma korist je tisto, kar tej ljubezni daje pečat. Zakaj ljubezen je takšna, kakršen je cilj, h kateremu stremi, vse drugo pa služi le kot sredstvo.

566

Kaj je večni ogenj in kaj škripanje z zobmi, ki ju omenja Beseda, ko govori o prebivalcih v peklu, komaj kdo ve, saj večina ljudi tisto, kar piše v Besedi, dojema snovno, ne pa v duhovnem pomenu. Zato ogenj nekateri razumejo kot dejanski, snovni ogenj, drugi kot prisposodbo za muke na splošno, tretji kot kesanje vesti, nekateri pa menijo, da se omenja samo zato, da bi pri hudobnih zbujal strah. Podobno velja tudi za škripanje z zobmi, saj ga nekateri razumejo kot dejansko škripanje, drugi pa samo kot prisposodbo za grozo, ki človeka navda, če sliši takšno škrtanje. Vsak, kdor vsaj malo pozna duhovni pomen Besede, pa ve, - kaj večni ogenj in škripanje z zobmi zares pomenita. Zakaj vsak izraz in sleherni pomen izrazov v Besedi vsebuje duhovni pomen, saj je Beseda po svojem bistvu duhovna; in kar je duhovno, se lahko človeku predstavi zgolj v naravnem izrazu, saj človek živi v naravnem svetu in razmišlja v skladu z njim. Na naslednjih straneh bom torej povedal nekaj o tem, kaj pomenita "večni ogenj" in "škripanje z zobmi", ki po smrti čakata hudobne ljudi oziroma v duhovnem svetu njihove duhove.

567

Toplota ima dva izvora, eden je nebeško sonce, ki je Gospod, drugi pa zemeljsko sonce. Toplota, ki izvira iz nebeškega sonca, se pravi Gospoda, je duhovna toplota; ta pa je po svojem bistvu ljubezen (glej št. 126-140). Toplota, ki izvira iz zemeljskega sonca, je naravna toplota in ta po svojem bistvu ni ljubezen, temveč sprejemališče duhovne toplote oziroma ljubezni. Da je ljubezen po svojem bistvu toplota, se vidi po tem, da se duh (*animus*) in telo v njej ogrejeta, in sicer tem bolj, čim večja je ta ljubezen, kar človek doživlja tako poleti kot pozimi. Tudi kri se ogreje iz istega vira. Da naravna toplota, ki jo poraja zemeljsko sonce, služi duhovni kot posoda oziroma sprejemališče, pa vidimo po telesni toploti, ki jo razvnema toplota duha in ki je nekakšen telesni nadomestek zanjo. To se še posebej lepo vidi po pomladni in poletni toploti, ki pri vseh vrstah živali vsako leto znova obnovi njihovo ljubezen. Tega ne stori naravna toplota; ta samo njihova telesa napravi dovzetna za ljubezen, ki priteka v telesa iz duhovnega sveta. Zakaj duhovni svet se preliva v naravnega kakor vzrok v posledico. Kdor misli, da to ljubezen poraja naravna toplota, se hudo mod, saj duhovni svet vpliva na naravnega, ne pa naravni na duhovnega; in ker vsakršna ljubezen pripada samemu življenju, je tudi sama duhovna. Hudo se tudi moti, kdor meni, da se lahko karkoli poraja v naravnem svetu, ne da bi na to vplival duhovni svet, kajti kar je naravno, se poraja in potem biva zgolj po tem, kar je duhovno. Tudi rastlinje ne more kaliti brez vpliva iz duhovnega sveta. Naravna pomladna in poletna

toplota samo pripravita semenje v njegovi naravni obliki, da se razširi in odpre, tako da lahko sprejme vpliv iz duhovenga sveta, ki nanj deluje kakor vzrok. Vse to sem povedal zato, da se bo vedelo, da obstajata dve vrsti toplote, duhovna in naravna; in da duhovna toplota izvira iz nebeškega sonca, naravna pa iz zemeljskega in da vpliv iz duhovnega na naravni svet in nato vzajemno delovanje med obema ustvarjata učinke, ki se na svetu kažejo človeškim očem.

568
Pri človeku je duhovna toplota njegovega življenja, saj je, kot sem že zgoraj povedal, po svojem bistvu ljubezen. Ta ljubezen je torej tisto, kar v Besedi pomeni "ogenj", in sicer ljubezen do Gospoda in do bližnjega "nebeški ogenj", ljubezen do sebe in do sveta pa "peklenski ogenj".

569
Peklenski ogenj oziroma ljubezen se poraja iz istega izvora kot nebeški ogenj oziroma ljubezen, namreč iz nebeškega sonca oziroma iz Gospoda, le da jo tisti, ki jo sprejemajo, napravijo za peklenko. Zakaj vpliv iz duhovnega sveta se spreminja glede na to, kako je sprejet, se pravi v skladu z oblikami, v katere se steka, natanko tako, kot se dogaja tudi s toploto in svetlobo zemeljskega sonca. Ista sončna toplota, ki se razliva med grmičevje in sončne grede in spodbuja rast ter izmamlja iz rastlinja sladke in blage vonjave, namreč povzroča tudi gnitje razpadajočih snovi in širjenje odurnih, smrdljivih vonjav. Pa tudi za sončno toploto vemo, da nekatere predmete kaže v očarljivih, druge pa v kar se da neprijetnih barvah. Isto velja tudi za toploto in svetlobo nebeškega sonca, se pravi za ljubezen. Kadar se namreč ta toplota oziroma ljubezen zliva v dobro pri človeku ali pri duhovih in angelih, to dobro obrodi sad, medtem ko pri zlih povzroča nasprotne učinke, saj jo njihovo zlo uduši ali pa spridi. In kadar se nebeška luč zliva v resnice dobrega, poraja razum in modrost, kadar pa v laži zla, se spridi v brezumje in vsakršne zablode. Tako je nasledek v obeh primerih odvisen od sprejema.

570
Ker je peklenki ogenj ljubezen do sebe in do sveta, je obenem tudi vsakršno poželenje teh ljubezni, saj je poželenje samo podaljšek ljubezni, zakaj po tem, kar človek ljubi, tudi nenehno koprne. Peklenski ogenj je tudi užitek, zakaj to, kar človek ljubi in po čemer hlepi, občuti, kadar doseže, kot užitek. Človekova srčna radost izvira iz istega vira. Peklenski ogenj je potemtakem sla in užitek, ki izvirata iz teh dveh ljubezni. Zlo, ki iz teh ljubezni izhaja, je prezir do drugih, neprijateljstvo in sovražnost

do tistih, ki so človeku nenaklonjeni, zavist, sovraštvo in maščevalnost ter iz vsega tega izvirajoči nasilnost in okrutnost; z vidika Božjega pa je to zanikovanje in iz njega izvirajoče zaničevanje, zasmehovanje in obrekovanje vsega svetega, kar pripada Cerkvi. In po smrti, ko človek postane duh, se to zlo spremeni v jezo in sovraštvo zoper to sveto (glej št. 562). In ker to zlo nenehno zahteva pogubljenje in pokončanje tistih, ki jih tak človek šteje za sovražnike in zoper katere gori v mržnji in maščevalni sli, prav v tej želji po uničevanju in ubijanju najde svoje življenjsko zadovoljstvo, in če tega ne more početi, v želji po tem, da bi tako ali drugače škodil drugim, jih ranil ali mučil z okrutnostjo. To so torej reči, ki jih pomeni tisti "ogenj", o katerem govori Beseda na mestih, kjer obravnava hudobne in pekel. Naj tu navedem nekaj teh mest. Kajti vsi so brezbožni in hudobni in vsaka usta govore neumnost... Da, brezbožnost je gorela kot ogenj, ki použiva trnje in grmovje in zažiga goščavo v gozdu, da se vzdigne v stebrih dima. Srd Gospoda nad vojskami je požgal deželo in ljudstvo jc bilo kakor jcd v ognju... Vsak jc jedel meso svojcga bližnjega...

Kajti vsi so brezbožni in hudobni in vsaka usta govore neumnost... Da, brezbožnost je gorela kot ogenj, ki použiva trnje in grmovje in zažiga goščavo v gozdu, da se vzdigne v stebrih dima. Srd Gospoda nad vojskami je požgal deželo in ljudstvo je bilo kakor jed v ognju... Vsak je jedel meso svojega bližnjega... Iza 9,16-20

Delal bom na nebu in na zemlji čudovita znamenja: kri in ogenj in stebre dima; sonce se bo spremenilo v temo, luna v kri... Joel 3, 3,4

...njih dežela bo goreča smola. Ponoči in podnevi ne ugasne, njen dim se vedno dviga. Iza 34, 9,10

Zakaj, glej, pride dan, razžarjen kakor peč; in vsi prevzetneži in malopridneži bodo strnišče; dan, ki pride, jih bo sežgal... Mal 1,19

Padel je, padel veliki Babilon ter postal bivališče besov, ... so vpili, ko so videli dim njegovega požara... Njen dim se vzdiguje na veke vekov! Raz 18, 2,18; 19, 3

Odprla je žrelo brezna in iz žrela se je vzdignil dim kakor dim iz velike peči. Od dima iz žrela sta potemnela sonce in ozračje. Raz 9,2

Konje in jezdece sem v prikazni videl takole: jezdeci so imeli oklepe ognjene, hiacintove in žveplene barve. Glave konj so bile kakor glave levov, iz gobcev pa so jim bruhalo ogenj, dim in žveplo. Raz 9,17,18

Če kdo moli zver in njen kip in sprejme na čelo ali na roko njen žig, bo tudi sam pil od vina božjega srda, ki je v vsej pristnosti nalito v časi njegove jeze: z ognjem in žveplom bo mučen... Raz 14,9,10 188

Četrty je izlil svojo časo na sonce. Temu angelu je bilo dano, da je žgal ljudi z ognjem. In ljudi je žgala silna vročina... Raz 16,8,9

Bili so živi vrženi v ognjeno jezero, v katerem gori žveplo. Raz 19, 20; 20,14,15; 21,8

Vsako drevo, ki ne rodi dobrega sadu, posekajo in vržejo v ogenj. Mt 3,10; Lk 3,9

Sin človekov bo poslal svoje angele in pobrali bodo iz njegovega kraljestva vse pohujševalce in kršilce postave. Pahnili jih bodo v ognjeno peč, kjer bo jok in škripanje z zobmi. Mt 13,41,42,50

Tedaj poreče (kralj) tudi tistim, ki bodo na levici: 'Proč izpred mene, prekleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angelom! Mt 25,4

Bolje je zate, da greš pohabljen v življenje, kakor da bi imel obe roki, pa bi prišel v pekel, v neugasljivi ogenj... kjer njihov črv ne umrje in ogenj ne ugasne. Mt 18, 8,9; Mr 9, 43-49

'Oče Abraham, usmili se me in pošlji Lazarja, da pomoči konec svojega prsta v vodo in mi ohladi jezik, kajti strašno trpim v tem plamenu.' Lk 16,24

V teh in mnogih drugih odlomkih "ogenj" pomeni poželenje ljubezni do sebe in do sveta, "dim" pa laž, ki izhaja iz zla.

571

Ker je s "peklenskim ognjem" mišljena sla do početja zla, ki izhaja iz ljubezni do sebe in do sveta, in ker je takšna sla v krvi vseh, ki prebivajo v peklu (kot sem povedal v prejšnjem poglavju), se zdi, da se iz pekla, kadar se odpre, valita dim in ogenj, kakršna vidimo ob požarih, žareč plamen iz peklov, kjer vlada ljubezen do sebe, in plameneč ogenj iz peklov, kjer vlada ljubezen do sveta. Kadar je torej pekel zaprt, tega ognja ni videti, pač pa nekakšno mrakoto, kakršna prihaja od gostega dima. In vendar ogenj tudi takrat divja v njem, kar se vidi po vročini, ki iz njega puhti in ki je podobna vročemu puhtenju na pogorišču, ponekod vročini razbeljene peči, drugod pa sopari vroče kopeli. Ko ta vročina pride v človeka, v njem budi poželenja, pri hudobnejih sovraštvo in maščevalnost, pri slabotnih pa brezumje. Tisti, ki jih

prežemata zgoraj omenjeni ljubezni, imajo v sebi takšen ogenj oziroma takšno vročino zato, ker so v duhu povezani s prebivalci pekla tudi že tedaj, ko živijo v telesu. Vedeti pa je treba, da tisti, ki so v peklju, niso v ognju; ta ogenj je samo navidezen. Prebivalci pekla ne občutijo nobene pekočine, temveč samo toploto, kakršno so čutili že na svetu. Ta ogenj je namreč samo korespondenca, kajti ljubezen po korespondenci ustreza ognju, in vse, kar se vidi v duhovnem svetu, se vidi v skladu s korespondencami.

572

Povedati je treba, da se ta peklenški ogenj oziroma vročina spremeni v pasji mraz, kadar od zgoraj vdre nebeška toplota; in tedaj tisti, ki so v njem, drgečejo, kakor bi jih tresla mrzlica, pa tudi pri duši jim je tesno; in vse to zaradi tega, ker so v popolnem nasprotju z Božjim; in nebeška toplota, ki je božja ljubezen, pogasi peklenško vročino, ki je ljubezen do sebe, z njo pa tudi ogenj njihovega življenja; in to je razlog za tolikšen mraz in za vse tisto drgetanje in stisko. Vse to spremlja gosta tema, spričo katere nihče nič ne vidi in vsi oslepijo. A to se le poredko zgodi, le tedaj, kadar je treba zatreti nebrzdanost, ki se je čez mero razbohotila.

573

Ker peklenški ogenj pomeni vsakršno poželenje po hudodelstvu, ki izvira iz ljubezni do sebe, pomeni tudi muke, v kakršnih se mučijo prebivalci pekla. Zakaj poželenje te ljubezni je človekova želja, da bi škodil vsem, ki ga ne slavijo, častijo in hvalijo dovolj; in čim hujša je jeza na te ljudi ter sovraštvo in maščevalnost, ki se porajata iz te jeze, tem silnejše je poželenje po tem, da bi znesel svoj bes nad njimi. Kadar je takšno poželenje živo pri vseh pripadnikih skupnosti, ki je ne omejujejo nobene zunanje sponse, kot je strah pred zakonom in pred izgubo ugleda, časti, dobička in življenja, vsakdo iz svojega zlega nagiba plane na drugega; in tisti, ki se mu posreči druge podjarmiti in jih podvreči svoji oblasti, se z največjim užitkom znese nad vsemi, ki se mu nočejo podrediti. Ta užitek je tako tesno povezan z užitkom vladanja, da je z njim sorazmeren, saj je užitek v škodovanju drugim navzoč v vsakršnem neprijateljstvu, zavisti, sovraštvu in maščevalnosti, skratka v vseh zlih te ljubezni. Vsa področja pekla sestavljajo takšne skupnosti, in zato tam vsakdo v srcu sovraži vse druge; in če se dokoplje do oblasti, da temu sovraštvu brž duška v okrutnosti. Tudi te okrutnosti in muke so torej peklenški ogenj, saj so samo učinki poželenj.

574

Povedal sem že (št. 548), da se hudobni duh sam vrže v pekel. Naj zdaj torej še v

nekaj besedah povem, kako do tega pride, ko pa je v peklu toliko muk. Iz vsakega pekla se širi sfera poželenj tistih, ki tam bivajo. Kadar to sfero zazna nekdo, ki ga obladaujejo podobne sle, jo v srcu začuti in občuti kot slast, saj sta sla in slast eno, zakaj tisto, do česar človek čuti slo, ga navdaja s slastjo. Zaradi tega se duh obrne proti peklu in ta slastni občutek v srcu ga žene tja, saj takrat še ne ve, kakšne muke ga tam čakajo, čeravno tudi tisti, ki ve zanje, koprni po tem, da bi prišel tja. Zakaj nihče v duhovnem svetu se ne more upreti svojemu poželenju, saj le-to pripada njegovi ljubezni, ljubezen njegovi volji, volja pa njegovi naravi, in vsi tam ravnajo po svoji naravi. Ko torej duh po svoji volji in po svoji svobodni odločitvi odide proti peklu in potem vstopi vanj, najprej naleti na prijazen sprejem, zaradi česar pomisli, daje prišel med prijatelje. A to traja samo nekaj ur. Medtem si ga drugi ogledajo in se prepričajo, koliko premetenosti premore in kako sposoben je potemtakem. In ko je to opravljeno, se spravijo nadenj in ga nadlegujejo na vse mogoče načine in čedalje bolj neusmiljeno. To storijo tako, da ga popeljejo globlje v pekel, zakaj čim globlje je pekel, tem hudobnejši so njegovi duhovi. Zatem ga začno okrutno trpinčiti in kaznovati, in to traja vse dotlej, dokler ga ne ponižajo v najbednejšega sužnja. Toda v tamkajšnjih krajih se uporniške vstaje kar vrstijo, saj vsakdo hoče biti največji in kar gori od sovraštva do drugih; zgodi se torej nov prevrat, prizorišče se zamenja, in tisti, ki so bili zaslužnjeni, so osvobojeni, da lahko pomagajo kakemu drugemu hudiču zaslužnevati druge; in spet najrazličnejše muke zadenejo tiste, ki se nočejo podrediti in po pasje ubogati, in tako na vekomaj veke. Takšne so torej peklenške muke, ki se jim pravi tudi peklenški ogenj.

575

Škripanje z zobmi pomeni nenehen spor in boj med lažmi, potemtakem med tistimi, ki živijo v lažeh in drug drugega prezirajo, sovražijo, zasmehujejo, zaničujejo in psujejo; in vsa ta zla se razvnamajo v vsakovrstne togotne spopade, saj se vsakdo bije za svojo laž in jo razglaša za resnico. Ti spori in boji se zunaj teh peklov slišijo kakor škripanje z zobmi - in se vanj tudi zares spremenijo, kadar nanje posvetijo resnice iz nebes. V teh peklenških predelih prebivajo vsi tisti, ki so vse pripisovali naravi, Božje pa zanikovali. Globlje v teh peklenških predelih prebivajo tisti, ki so sev tem zanikovanju tudi zakrknili. Ker ti ne morejo sprejeti niti kanca nebeške luči in ničesar ne morejo ugledati z notranjim očesom, so večinoma telesni, čutni duhovi, ki verjamejo samo temu, kar vidijo z očmi in česar se dotaknejo z rokami. Zato so vsa čutna slepila zanje resnična; in prav okrog teh se toliko prepirajo. Zato se njihova prerekanja slišijo kot škripanje z zobmi; zakaj v duhovnem svetu vse laži zvenijo

kakor škripanje, zobje pa po korespondenci ustrezajo krajnjim stvarjem narave in najbolj zunanjim stvarjem pri človeku, ki spadajo v njegovo čutnost in telesnost. (O tem, da je v peklju slišati škripanje zob, lahko preberemo v Mt 8, 12; 13, 42,50; 22, 13; 24, 51; 25, 30; Lk 13, 28.)

576

V čem so duhovi nad ljudmi, lahko vidi in doume vsak, kdor misli notranje in kaj ve o delovanju svojega lastnega urna; zakaj v svojem umu lahko premisli, misel razvije in iz nje v enem samem trenutku potegne sklepe o več rečeh, kot jih lahko izrazi v govoru ali pisanju v pol ure. Zatorej je jasno, koliko več je človek, ko je v svojem duhu in ko postane duh. Zakaj duh je tisti, ki misli, telo pa samo v govoru in pisanju izraža njegove misli. Zato sta razum in modrost pri človeku, ki je po smrti postal angel, povsem neprimerljiva z razumom in modrostjo, kakršna je imel na zemlji. Zakaj dokler je živel na zemlji, mu je bil duh priklenjen na telo in potemtakem na naravni svet. In karkoli je mislil duhovno, se je prelivalo v naravne ideje, ki pa so sorazmerno grobe in nejasne in ne morejo sprejeti vase nešteti podrobnosti, ki jih lahko sprejme duhovna misel, za povrh pa jih zastirajo še posvetne skrbi. Vse drugače pa je, ko je duh razvezan telesnih spon in preide v duhovno stanje, kar se zgodi, ko zapusti naravni svet in vstopi v duhovnega, kamor tudi spada. Iz že povedanega pa je več kot očitno, da je to njegovo stanje, vsaj kar zadeva mišljenje in občutja, na neprimerno višji ravni kot poprejšnje. Zaradi tega so misli angelov neizrekljive in neizrazljive in potemtakem sploh ne morejo vstopiti v človekovo naravno mišljenje; in vendar je bil vsak angel rojen kot človek in je živel kot človek in se tedaj sam sebi ni zdel prav nič pametnejši od drugih.

577

Kolikor angeli presegajo človeka po razumu in modrosti, toliko ga prekašajo peklenski duhovi po hudobiji in prekanjenosti. V obeh primerih gre namreč za iste reči, kajti človekov duh, ko se reši telesa, obstane bodisi v svojem dobrem ali pa v svojem zlu: če je duh angelski, v svojem dobrem, če pa peklenski, v svojem zlu. Sleherni duh je svoje lastno dobro oziroma zlo, saj duh ni nič drugega kot svoja lastna ljubezen, kar je bilo že večkrat rečeno in pojasnjeno. In kakor torej angelski duh misli, hoče, govori in dela iz svojega dobrega, tako peklenski duh vse to počne iz svojega zla; misliti, hoteti, govoriti in ravnati iz samega zla pa pomeni misliti, hoteti, govoriti in ravnati iz

vsega, kar je v tem zlu zaobjeto. Dokler je človek živel v telesu, je bilo drugače. Tedaj je bilo zlo njegovega duha uklenjeno v spone, ki oklepajo slehernega človeka, namreč spone postav, spone upanja na dobiček, spone časti, ugleda in spone strahu pred izgubo le-teh; zato se zlo njegovega duha ni moglo razbohotiti in se razgaliti. Tedaj je zlo človekovega duha ležalo zavito in zastrto v navidezno iskrenost, poštenje in pravičnost, pa v resnicoljubnost in dobrohotnost, ki jih takšen človek oznanja in hlina samo zavoljo sveta. In pod temi krinkami se je to zlo tako dobro skrivalo in tajilo, da nazadnje človek niti sam ni več vedel, kako hudoben in sprijen je v resnici njegov duh, se pravi, da je bil že tedaj v sebi takšen hudič, kakršen je postal po smrti, ko se je njegov duh pokazal v vsej svoji resnici in naravi. Tedaj pride na dan tolikšna hudobija, da presega vsakršno domišljijo. Tedaj namreč plane iz človeka na tisoče malopridnosti, ki izvirajo iz zla in med katerimi so takšne, da jih ni moč opisati v nobenem jeziku. O tem, za kakšne malopridnosti gre, so me poučile mnoge izkušnje, saj mi je bilo po Gospodu dano, da sem v duhu obiskal duhovni svet, v telesu pa hkrati ostal v naravnem. Rečem torej lahko, da je njihova hudobija tako neznanska, da je tudi njen tisoči del komaj mogoče opisati, in tako velikanska, da bi se človek, če ga Gospod ne bi varoval, nikdar ne rešil pekla; zakaj pri slehernem človeku so navzoči tako duhovi iz pekla kakor angeli iz nebes (glej št. 292, 293); Gospod pa ne more varovati človeka, če ta ne priznava Božjega in ne živi v veri in sočutni ljubezni; saj drugače se človek obrne od Gospoda k peklenkim duhovom in njegov duh se tedaj prepoji z njihovo hudobijo. K sreči Gospod človeka nenehno odvrča od zla, ki se mu vdaja in ki ga spričo druženja s peklenkimi duhovi tako rekoč vleče nase. Če ga od tega ne odvrčajo notranje spone vesti, ki pa jih nima, če zanika Boga, ga odvrčajo zunanje spone, se pravi strah pred postavo in kaznimi oziroma pred izgubo dobička, časti in ugleda. Takšnega človeka lahko sicer zadovoljstva njegove ljubezni, se pravi strah pred tem, da bi bil ob ta zadovoljstva, dejansko odvrnejo od zla, vendar ga to ne more pripeljati v duhovno dobro. Zakaj tudi če ga pelje v to smer, se nemudoma začne prenaresiti in hliniti dobroto, poštenje in pravičnost, samo zato, da bi druge prepričal o tem in jih torej prevaral. Takšna zvijačnost pa se samo doda k zlu njegovega duha in ga oblikuje tako, da natančno odslikava njegovo resnično naravo.

578

Najhujši od vseh so tisti, ki so v zlo zabredli iz ljubezni do sebe, hkrati pa so varali v sebi, v svoji notranjosti. Zakaj prevara prodre globlje v misli in namene in jih zastrupi ter tako povsem uniči človekovo duhovno življenje. Večina teh prebiva v predelih pekla, ki so najbolj zadaj, imenujejo pa se geniji; in tam neznansko uživajo v tem, da

se delajo nevidne in se spreletavajo okrog drugih kot prikazni ter jih na skrivaj zastrupljajo z zlom, ki ga raznašajo naokoli kakor gad svoj strup. Ti trpijo hujše muke kot drugi. Tudi tisti, ki sicer niso sleparili in ki se niso tako hudo pogreznili v nizkotnosti varanja, a so vendarle v zlu, ki izvira iz ljubezni do sebe, prebivajo v zadnjih predelih pekla, le da ne v tako globokih. Tisti pa, ki so počeli hudobije iz ljubezni do sveta, so v prednjih predelih pekla in se imenujejo duhovi. Ti duhovi niso takšne podobe zla, se pravi sovraštva in maščevalnosti, kot so oni, ki tičijo v zlu iz ljubezni do sebe; v njih potemtakem ni tolikšne hudobije in zvijačnosti; zato je njihov pekel blažji.

579

Iz izkušenj mi je bilo dano zvedeti, kakšna je hudobija tistih, ki se imenujejo geniji. Geniji ne delujejo in ne vplivajo na misli, temveč na občutja. Le-ta začutijo in zavohajo, kakor psi zavohajo divjad v gozdu. Kjer zasledijo dobra občutja, jih nemudoma sprevržejo v slaba; speljujejo in izkrivljajo pa jih kar se da spretno, saj igrajo na struno žrtvinih užitkov, in sicer tako na skrivaj in potuhnjeno, da se žrtev tega sploh ne zave, saj skrbno pazijo, da ne bi karkoli od njih zašlo v njeno mišljenje in jih tako razkrilo. Ti geniji imajo pri človeku sedež v spodnjem delu zatilja. Dokler so živeli na svetu, so bili to ljudje, ki so si z zvijačo zaslužnjili duhove drugih, zapeljevali in prepričevali pa so jih tako, da so jih mamili na njihova lastna nagnjenja oziroma poželenja. K sreči jih Gospod ne pusti preblizu nobenemu takemu človeku, pri katerem je količkaj upanja na prerojenje; kajti geniji imajo ne le zmožnost, da pri človeku uničijo vest, temveč znajo v njem zbuditi vsa tista podedovana zla, ki so dotlej spala v njem. Da bi torej človek ne bil zapeljan v ta zla, Gospod skrbi, da so ta področja pekla trdno zapahnjena; in kadar človek takšnega duha po smrti pride v onstranstvo, je nemudoma vržen vanje. Kadar se zvijačnost in sprijenost teh genijev jasno pokažeta, so videti v podobi gadov.

580

Kakšna je hudobija peklenških duhov, se vidi po njihovih raznovrstnih nizkotnih zvijačah, ki so tako številne, da bi z njimi, če bi jih našteali, napolnili cele knjige. Te zvijače so svetu večinoma neznane. *Ena* vrsta se nanaša na zlorabe korespondenc, *druga* na zlorabo zunanjih stvari božjega reda, *tretja* na občevanje in sporočanje misli in občutij z izmenjavo, ogledovanjem ter po drugih duhovih ali pa po duhovih, ki jih sami odpošiljajo, *četrt* na delovanje domišljijjskih podob, *peta* na projekcijo teh duhov zunaj sebe, *šesta* na hlinjenje, prepričevanje in laganje. Duh zlega človeka, ko zapusti telo, sam

od sebe zaide v pasti teh umetnij, saj so iste narave kot njegovo zlo. S temi zvijačami potem duhovi v peklu mučijo drug drugega. A ker so vse razen tistih, ki si pomagajo s hlinjenjem, prepričevanjem in lažmi, svetu nepoznane, jih tu ne bi podrobneje opisoval, saj so ne le prenizkotne, temveč tudi nedoumljive.

581

Gospod muke v peklu dopušča zato, ker ni drugega načina, kako zaježiti in obrzdati zlo. Edini način, kako se zaježi in obrzda zlo in kako se peklena družina obdrži na vajetih, pa je strah pred kaznijo. Ni drugega načina. Zakaj če ne bi bilo strahu pred kaznijo in mukami, bi se zlo razraslo čez vsako mero in vse bi se sesulo v prah, kakor se sesuje v prah kraljestvo na zemlji, v katerem ni kazni in kjer vlada brezzakonje.

582

V duhovnem svetu oziroma v svetu, kjer bivajo duhovi in angeli, se pojavljajo podobne stvari kot v naravnem svetu oziroma tam, kjer živijo ljudje. Podobne pa so si po tem, da se na zunaj ne razlikujejo. Na onem svetu tedaj vidimo ravnice in gore, hribe in pečine ter doline med njimi, pa tudi vode in še marsikaj drugega, kar vidimo tudi na zemlji. In vendar so tam vse te reči duhovnega izvora in se kažejo očem duhov in angelov, ne pa očem ljudi, saj so ljudje doma v naravnem svetu. Duhovna bitja vidijo stvari, ki so duhovnega izvora, naravna bitja pa stvari, ki so naravnega izvora. Zato človek s svojimi očmi nikakor ne more ugledati stvari, ki so v duhovnem svetu, razen če tja ne pride v duhu ali pa po smrti, ko tako in tako postane duh. Enako velja za angele in duhove, saj tudi ti ne morejo ugledati ničesar, kar je iz naravnega sveta, razen če niso s človekom, ki mu je dovoljeno govoriti z njimi. Zakaj človeške oči so prilagojene sprejemanju svetlobe naravnega sveta, oči angelov in duhov pa sprejemanju svetlobe duhovnega sveta - čeravno človeške oči na zunaj niso nič drugačne kot oči angelov in duhov. Da je duhovni svet tak, se zdi naravnemu človeku nedoumljivo, še manj pa čutnemu, ki tako in tako ne verjame ničemur, česar ne vidi z očmi in česar se ne more dotakniti z rokami, se pravi, česar ne more zaznati z vidom in dotikom. Njegove misli so vezane zgolj na to dvoje, zato je njegovo mišljenje naravno, ne pa duhovno. Ker sta si torej duhovni in naravni svet tako podobna, človek po smrti kar ne more verjeti, da svet, v katerem se znajde, ni njegov stari svet, v katerem se je rodil in iz katerega je odšel. Zato smrt pojmujejo zgolj kot prehod iz enega na drugi svet, ki je prvemu podoben. (Da sta si ta dva svetova res tako podobna, je mogoče videti že po tistem, kar sem pisal o predstavitvah in pojavnostih v nebesih; št. 170- 176).

583

Nebesa so na višje ležečih krajih duhovnega sveta, svet duhov na nižjih, pod obema pa so predeli pekla. Nebesa so duhovom iz sveta duhov nevidna, razen takrat, kadar se jim odpre notranji vid, čeprav so včasih videti kot nekakšna meglica ali svetli oblaki. Tako je zato, ker so angeli nebes, kar zadeva razum in modrost, v notranjem stanju; zaradi tega so torej zunaj vidnega območja duhov iz duhovnega sveta. Pač pa duhovi, ki živijo po ravninah in dolinah, toliko bolje vidijo drug drugega - četudi ne vselej: kadar se namreč ločijo na dobre in zle, kar se zgodi, ko so popeljani v svojo notranjost, zli duhovi ne vidijo dobrih, ampak le dobri zle. Tedaj se namreč dobri duhovi obrnejo proč od zlih, in kadar se duhovi obmejo proč, postanejo nevidni. Neviden je tudi pekel, saj je zaprt. Vidni so edinole vhodi vanj, ki se jim pravi dveri, kadar se odpro, da sprejmejo duhove, ki sodijo tja. Vsa vrata pekla se odpirajo samo iz sveta duhov, nobena iz nebes.

584

Pekel je povsod, tako pod gorami, hribi in pečinami kakor pod ravninami in dolinami. Odprtine oziroma vrata pekla, ki so pod gorami, hribi in pečinami, so videti kakor votline ali špilje v skalovju, nekatere široke in prostorne, druge ozke in tesne, mnoge pa ostrorobe in nazobčane. Vse po vrsti pa so, če jih pogledamo od znotraj, temačne in mrakotne, čeravno tamkaj živečim duhovom sveti luč, ki je podobna soju žarečega oglja. Njihove oči so _ namreč prilagojene taki svetlobi, in sicer zato, ker so na zemlji, zanikajoč božje resnice, živeli v gosti temi, in so nekaj brlive luči dobivali edinole od laži, ki so jih razglašali za resnice. Zaradi tega _ so se jim torej oči tako oblikovale. To pa je tudi razlog, zakaj je nebeška luč zanje črna tema, in zato, kadar prilezejo iz svojih brlogov, ničesar ne vidijo. Glede na vse to je več kot očitno, da človek ugleda le toliko nebeške luči, kolikor je priznaval Božje in kolikor si je duha utrdil z nebesi in Cerkvijo, in da zaide v črno peklenko temo samo toliko, kolikor je zanikoval Božje in kolikor si je duha utrdil s tem, kar nasprotuje nebesom in Cerkvi.

585

Odprtine oziroma vrata pekla, ki se odpirajo pod ravninami in dolinami, so različne na pogled. Nekatere so podobne tistim pod gorami, hribi in pečinami; druge so videti kot brlogi in votline, ali kot globoka brezna in vrtinci, tretje spet kakor močvare in barja. Vse so s čim pokrite in se odpro le tedaj, če se vanje vrže kak zli duh iz sveta duhov; in kadar se odpro, puhne iz njih nekakšen ogenj, pomešan z dimom, kakršnega vidimo, kadar gori hiša, ali samo ogenj brez dima, ali oblak saj, kakršen se vali iz dimnika, ali pa umazana megla oziroma gost oblak. Zvedel sem, da peklenki

duhovi ne vidijo in ne občutijo teh reči, saj so v njih kakor v svojem domačem ozračju in jim potemtakem nadvse prija, in sicer zato, ker vse te reči po korespondenci ustrezajo njihovemu zlu in lažem, v katerih tičijo; ogenj namreč ustreza sovraštvu in maščevanju, dim in saje lažem in zablodam tega sovraštva, plamen zlu ljubezni do sebe, megla oziroma gost oblak pa lažem in zablodam te ljubezni.

586

Dovoljeno mi je bilo pogledati tudi v pekel in si ogledati, kakšen je znotraj; zakaj kadar je Gospodu po volji, lahko angelski vid od zgoraj prodre v nagloblje globočave spodaj in pokritim vhomom navkljub preuči značaj tamkajšnjih prebivalcev. Tudi meni je bilo torej dano na ta način pogledati v peklenške globeli. Nekateri predeli pekla so videti kakor votline ali prehodi v pečinah, ki se širijo navznoter in nato navzdol v brezno, bodisi strmo pošev ali navpično; drugi kakor brlogi ali votline, v kakršnih živijo divje zveri po gozdovih; tretji kakor jame in rovi, kakršne vidimo v rudnikih in ki vodijo v nižje predele. Večina pekla je trodelnega: gornji del je v notranjosti povsem teman, saj je naseljen s tistimi, ki živijo v Lažeh zla, spodnja dva pa sta obsijana od ognja, saj sta naseljena s tistimi, ki živijo v zlu samem; gosta tema namreč po korespondenci ustreza lažem zla, ogenj pa zlu samemu. Zakaj tisti, ki so grešili notranje iz zla, so v globljih predelih, oni pa, ki so grešili zunanje iz zla, se pravi iz njegovih laži, so v predelih, ki niso tako globoko. Pekel je ponekod podoben ruševinam hiš in mest, kakršne ostanejo po velikih požarih, in v njih prebivajo in se skrivajo peklenški duhovi. V blažjih predelih pekla se vidijo preproste kolibe, ki so ponekod oblikovane v mesta z ulicami in potmi, v njih pa se peklenški duhovi zapletajo v nenehne svaje, preklanja, pretepe in vsakovrstne grobosti, medtem ko po cestah in ulicah prežijo roparji in zmi-kavti. V nekaterih predelih pekla ni videti drugega kot javne hiše, ki so odurne na pogled in polne vsakovrstne umazanije in izmečkov. Tam so tudi temni gozdovi, po katerih se klatijo peklenški duhovi kakor divje zveri in ki so vrh tega prepreženi s podzemnimi rovi, v katere se tamkajšnji prebivalci zatekajo pred svojimi zasledovalci. Tam pa so tudi puščave, kjer je vse golo in peščeno in kjer tu in tam leži kaka gmota ostrorobega skalovja, v katerem so votline, ponekod pa tudi kočice. V te puste kraje izvržejo iz pekla tiste, ki so jih zadele še posebej stroge kazni, zlasti tiste, ki so se na svetu še posebej trudili z zvijačnostjo in sleparstvom ter z nizkotnim spletkarjenjem. Takšno življenje je njihova dokončna usoda.

587

Kako natanko so ti peklenški predeli razporejeni, tega niti angeli v nebesih ne vedo; to ve edinole Gospod sam. Na splošno se ravna po straneh neba. Zakaj tako kot

nebesa je tudi pekel razdeljen po straneh neba; in v duhovnem svetu se strani neba ravna po ljubezni; kajti v nebesih se strani neba začno pri Gospodu, ki je sonce in potemtakem vzhod; in ker je pekel nasprotem nebesom, se tam strani neba začno na nasprotni strani, se pravi na zahodu. (V zvezi s tem si oglejte poglavje o štirih nebeških straneh neba; št. 141-153.) Zato so peklenški predeli na zahodu najhujši in najstrašnejši od vseh, in čim dlje od vzhoda so, tem hujši in strašnejši so, zakaj hujšajo se postopoma in stopnjema. V zahodnih predelih pekla prebivajo tisti, ki so na svetu ljubili zgolj sebe in so potemtakem prezirali druge in sovražili vse tiste, ki jih niso podpirali, ter se v sovraštvu in maščevanju znašali nad vsemi, ki jim niso izkazovali dovolj časti in spoštovanja. Na najbolj oddaljenem koncu tega pekla so tisti, ki so pripadali tako imenovani katoliški veri in ki so si želeli, da bi jih ljudje po božje častili, in ki so torej goreli v sovraštvu in maščevalnosti do vseh, ki jim niso priznavali oblasti nad človeškimi dušami in nad nebesi. Ti so tudi na onem svetu takšni, se pravi tudi tam jih razjedata sovraštvo in maščevalnost do tistih, ki jim nasprotujejo. Največ zadovoljstva najdejo v okrutnostih; a na onem svetu se to zadovoljstvo obme zoper nje same, zakaj v tistih predelih pekla, ki jih je zahodni konec poln, vsi besnijo drug na drugega, saj si vsi hočejo lastiti božansko oblast. (A več o tem povem v krajšem delu z naslovom 0 POSLEDNJI SODBI IN UNIČENJU BABILONA.) Vseeno pa nihče natanko ne ve, kako je pekel na tem koncu urejen, in znano je edinole to, da so najhujši predeli te vrste na obrobju, ki meji na severni konec, manj hudi pa prod južnemu koncu. Čim bolj od severa prod jugu torej gremo, ali pa čim bolj prod vzhodu, tem blažji je pekel. Bolj proti vzhodu prebivajo naduteži, ki niso verovali v Božje, vendar niso bili tako sovražni in maščevalni do drugih in niso toliko sleparli, kot tisti, ki so globlje na zahodnem koncu. Vzhodni konec trenutno ni naseljen, saj so bili tisti, ki so tam prebivali, preseljeni v ospredje zahodnega konca. Pač pa so gosto naseljeni predeli na severu in jugu; tam živijo tisti, ki so, dokler so živeli na svetu, bolj od vsega ljubili svet in so iz te ljubezni zabredli v vsakovrstno zlo, denimo v sovraštvo, krajo, ropanje, goljufanje, skopuštvu in trdosrčnost. Najhujši izmed teh predelov so na severu, blažji pa na jugu. Čim bolj prod zahodu in čim dlje od juga so, tem hujši so, in čim bolj proti vzhodu in proti jugu so, tem milejši so. Za predeli na zahodnem koncu pekla se širijo temni gozdovi, po katerih se klatijo hudobni duhovi kakor divje zveri; enako je tudi za predeli na severnem koncu. Za predeli na južnem koncu pekla pa se odpirajo puščave, ki sem jih opisal nedavno tega. Toliko torej, kar se tiče lege predelov pekla.

Kar zadeva število peklenskih skupnosti, pa je treba povedati, da jih je natanko toliko kot angelskih v nebesih, saj vsaki nebeški skupnosti ustreza peklenska skupnost, ki je njen nasprotek. Da je nebeških skupnosti nešteto in da se med seboj ločijo po ljubezni, sočutju in veri, sem napisal že v poglavju, ki obravnava skupnosti, iz katerih sestojijo nebesa (št. 41-50), in v poglavju o brezmejnosti nebes (št. 415-420). Isto potemtakem velja tudi za peklenske skupnosti, ki se ločijo po zlu, ki je nasprotje nebeškega dobrega. Vsako zlo je, tako kot vsako dobro, neskončno raznotero. Da je to tako, ne doumejo tisti, ki si zlo predstavljajo dokaj preprosto, zgolj kot prezir denimo, ali sovraštvo, maščevalnost, goljufivost in podobno. Toda vedeti bi morali, da je v slehernem izmed teh zlov toliko najraznovrstnejših odtenkov, v slehernem od teh pa še toliko novih in neznatnejših, da bi jih niti v debeli knjigi ne mogli vseh naštetih. Pekel je torej urejen tako natančno in v skladu z najdrobnejšimi razločki med posameznimi odtenki slehernega zla, da si natančnejše in popolnejše ureditve ni moč zamisliti. Vidimo torej lahko, da je peklenskih družb nešteto in da so si blizu skupaj ali daleč narazen v skladu z razlikami v njihovem zlu, in sicer glede na vrsto, posebnosti in podrobnosti tega zla. Obstajajo tudi pek-lovi pod peklovi. Nekateri z drugimi občujejo po prehodih, še več pa po izparinah, in sicer v skladu s sorodnostmi med različnimi vrstami zla. Kako neizmerno je število peklov, mi je bilo dano izvedeti, ko sem videl, da se odpira peklo pod slehernim goro, hribom in pečino, pa tudi pod slehernim ravnicom in dolino, in da se od tam širi v globino in na vse strani. Skratka, zdi se, kot da so vsa nebesa oziroma ves svet duhov spodaj prekopana s peklovi. Toliko torej, kar se tiče števila peklov.

589.

Da bi karkoli nastalo, mora med vsem, kar je, vladati ravnovesje. Brez ravnovesja ni ne delovanja ne protidelovanja; zakaj ravnovesje obstaja med dvema silama, od katerih ena deluje, druga pa se njej upira, stanju mirovanja, ki sledi iz enakovrednega delovanja in protidelovanja, pa se pravi ravnovesje. V naravnem svetu obstaja ravnovesje v vseh stvareh in v vsaki posamezni stvari. V splošnem obstaja celo v ozračju, v katerem zgornje plasti delujejo in pritiskajo na spodnje, te pa v enaki meri delujejo proti njim in se jim upirajo. V naravnem svetu nadalje vlada tudi ravnovesje med vročino in mrazom, med svetlobo in senco ter med suhoto in vlažnostjo, pri čemer je vmesno stanje izraz ravnovesja. Ravnovesje vlada tudi pri vseh osebnih njegovih treh kraljestev, to je v kamninah, rastlinstvu in živalstvu; zakaj brez tega ravnovesja ne bi nastalo in obstalo nič od tega. Povsod zasledimo nekakšno prizadevanje, ki deluje na eno stran in se upira na drugo. Vse bivanje oziroma

vsakršen učinek se poraja iz ravnovesja, se pravi tam, kjer ena sila deluje na drugo, druga pa to delovanje dopušča, oziroma kjer ena sila z delovanjem vpliva na drugo, ta pa ta vpliv sprejema in se mu uklanja. V naravnem svetu se tistemu, kar deluje ali se upira, reče sila ali moč, v duhovnem svetu pa se temu, kar deluje ali se upira, reče življenje ali volja. Življenje je v tem svetu živa sila, volja pa živa moč; ravnovesju med tem dvojim pa se pravi svoboda. Duhovno ravnovesje oziroma svoboda se potemtakem poraja in obstaja prav iz delovanja dobrega na eni in protidelovanja zlega na drugi strani; ali pa iz delovanja zlega na eni, in protidelovanja dobrega na drugi strani. Pri dobrih ljudeh se ravnovesje poraja v delovanju dobrega in protidelovanju zlega, pri hudobnih pa v delovanju zlega in protidelovanju dobrega. Duhovno ravnovesje obstaja med dobrim in zlim, saj se na to dvoje nanaša vse človekovo življenje, njegova volja pa je torišče vsega tega. Obstaja tudi ravnovesje med resnico in lažjo, vendar je to odvisno od ravnovesja med dobrim in zlim. Ravnovesje med resnico in lažjo je namreč kakor ravnovesje med svetlobo in senco, svetloba in senca pa delujeta na rastlinstvo samo, če stav njiju tudi toplota in hlad. Da svetloba in senca sama po sebi nimata učinka, ampak samo toplota, ki skozi deluje, nam potrjuje dejstvo, da sta enaki tako pozimi kot spomladi. Ta primerjava med resnico in lažjo ter med svetlobo in senco izhaja iz korespondence, saj resnica ustreza svetlobi, laž senci, toplota pa dobremu, ki izvira iz ljubezni. Duhovna svetloba je resnica, duhovna senca je laž in duhovna toplota je dobro ljubezni (glej poglavje, v katerem govorim o svetlobi in toploti v nebesih; št. 126-140.)

590

Med nebesi in peklom vlada stalno ravnovesje. Iz pekla nenehno izhaja in se dviguje težnja po delovanju zla, iz nebes pa ravno tako nenehno izhaja in se spušča prizadevanje po delovanju dobrega. V tem ravnovesju je tudi svet duhov, ki je nekakšen posrednik med nebesi in peklom (glej št. 421-431). Svet duhov pa je v tem ravnovesju zato, ker vsak človek po smrti najprej pride vanj in tam ostane v stanju, v kakršnem je bil na svetu, kar ne bi bilo možno, če tamkaj ne bi vladalo popolno ravnovesje; kajti prav zaradi tega se lahko razodene značaj vsakega duha, saj tam vsakdo zadrži enako svobodo, kot jo je imel na svetu. Duhovno ravnovesje je svoboda v človeku in duhu (kot je bilo pravkar rečeno v št. 589). Kakšna je svoboda vsakega duha, angeli doženejo po njegovih občutjih in mislih, ki jih posreduje; to pa vidijo tudi po poteh, ki jih duhovi ubirajo. Dobri duhovi namreč potujejo po poteh, ki držijo v nebesa, zli duhovi pa po poteh, ki vodijo v pekel. In te poti so na onem svetu dejansko vidne očem; prav zaradi tega torej "poti" v Besedi pomenijo resnice, ki

peljejo k dobremu, oziroma laži, ki vodijo v zlo; in iz istega razloga "iti ", "hoditi " in " potovati" v Besedi pomenijo napredovanje življenja. Takšne pod mi je bilo dovoljeno videti dokaj pogostoma, pa tudi duhove, ki so po svoji volji hodili sem in tja po njih, pač v skladu s svojimi občutki in mislimi, ki iz njih izvirajo.

591

Zlo nenehno izhaja in se dviguje iz pekla, dobro pa nenehno izhaja in se spušča iz nebes, saj tam vsakogar obdaja duhovna sfera. In ta sfera se širi in teče iz življenja občutij in misli, ki iz le-teh izvirajo. In kakor se ta sfera širi od vsakega posameznika, tako se širi tudi iz vsake nebeške oziroma peklenške skupnosti, potemtakem iz vseh skupaj, se pravi iz vseh nebes in iz vsega pekla. Dobro priteka iz nebes zato, ker so tam vsi dobri, zlo pa iz pekla zato, ker so tam vsi zli. Dobro, ki je v nebesih, je vse od Gospoda, zakaj nebeški angeli niso v svojem lastnem, temveč v Gospodovem lastnem, se pravi v samem Dobrem. Drugače je s peklenškimi duhovi, saj ti vsi tičijo v svojem lastnem, o človekovem lastnem pa vemo, da ni nič drugega kot zlo; in ker ni nič drugega kot zlo, je tudi pekel. Po vsem tem torej lahko vidimo, da ravnovesje, v katerem bivajo angeli v nebesih in duhovi v peklu, ni takšno kot ravnovesje v svetu duhov. Ravnovesje angelov v nebesih se namreč ravna po tem, kako zelo so si želeli dobrega oziroma v kolikšnem dobrem so na svetu živeli, in potemtakem tudi po tem, koliko so se odrekli zlu, medtem ko se ravnovesje duhov v peklu ravna po tem, kako zelo so si želeli zlega oziroma v kolikšnem zlu so na svetu živeli, in potemtakem po tem, kako močno so v srcu in duhu nasprotovali dobremu.

592

Če Gospod ne bi vladal tako nebesom kot peklu, ne bi bilo nobenega ravnovesja. In če ne bi bilo ravnovesja, ne bi bilo niti nebes niti pekla. Zakaj vse v vesolju in prav vsaka stvar v njem, tako v naravnem kot v duhovnem svetu, se ohranja prav zaradi tega ravnovesja. O resničnosti tega se lahko prepriča vsak razumen človek. Če bi namreč pretehtala ena plat, pa se ji druga ne bi uprla, ali ne bi obedve prešli? Tako bi bilo tudi v duhovnem svetu, če se dobro ne bi odzvalo zlu in ne bi nenehno brzdalo njegovega razraščanja; in če ne bi za to poskrbel sam Bog, bi prešla tako nebesa kot pekel, z njima vred pa tudi ves človeški rod. "Če ne bi za to poskrbel sam Bog" pravim zato, ker lastno, ki pripada vsakomur, bodisi angelu, duhu ali človeku, ni nič drugega kot zlo (glej št. 591); zato se angeli in duhovi sami po sebi še malo ne bi mogli upreti zlu, ki nenehno puhti iz pekla, saj jih njihovo lastno vse vleče proti peklu. Po vsem, kar smo povedali, je torej jasno, da se nihče nikoli ne bi rešil, če Gospod ne bi vladal tako nebesom kot peklu. Vrh tega vsi peklovi delujejo kakor en sam, saj so zla v peklu

povezana med seboj kakor dobra v nebesih; in edinole Božje samo, ki izhaja zgolj iz Gospoda, se lahko upre vsem peklom, ki jih je nešteto in ki vsi skupaj rovarijo proti nebesom in vsem, ki bivajo v njih.

593
Ravnovesje med nebese in peklom se manjša oziroma večja v skladu s številom tistih, ki vstopajo v nebese oziroma v pekel. Teh pa znese za več tisoč na dan. To lahko vidi in ve le Gospod sam, in prav noben angel, in edino on lahko vse to natančno upravlja in uravnoveša. Zakaj Božje, ki izhaja od Gospoda, je vsenavzočno in vidi povsod ter takoj ve, ali so kje kaka nihanja, medtem ko angel vidi samo to, kar je v njegovi bližini, in sam od sebe še tega ne ve, kaj vse se dogaja znotraj njegove lastne skupnosti.

594
Kako so vse reči v nebesih in peklu urejene tako, da so tam vsi skupaj in vsak zase v ravnovesju, si lahko do neke mere pojasnimo s tem, kar je bilo že zgoraj rečeno in pokazano glede nebes in pekla, namreč, da so vse nebeške skupnosti nadvse natančno razporejene v skladu z mnogoterimi in raznolikimi vrstami dobrega, vse peklenke skupnosti pa v skladu z zli in njihovimi raznoterimi podzvrstmi; in da je pod vsako nebeško skupnostjo peklenka skupnost, ki ji ustreza kot njen nasprotak, in da ravno iz te korespondence nasprotja izvira ravnovesje; in da zato Gospod nenehno skrbi, da nobena peklenka skupnost, ki je pod nebeško, ne bi zmagala in pretehtala, saj jo, kakor hitro začne kazati na to, na razne načine obrzda in omeji natanko za toliko, da se ravnovesje ohranja naprej. Teh načinov pa je veliko, in omenim naj jih le nekaj. Eden je ta, da Gospod okrepi svojo navzočnost; drugi ta, da se ena ali več skupnosti tesneje poveže in občuje z drugimi; tretji, da se odvečni peklenki duhovi izvržejo v puščave; četrti, da se nekateri duhovi preselijo iz enega pekla v drugega; peti, da se tisti, ki so v peklu, spravijo v red, kar se ravno tako zgodi na več načinov; šesti, da se nekateri peklovi zaščitijo z gostejšimi in debelejšimi pokrivali ali pa potisnejo v večje globine; in še je načinov obilo, tudi tistih, ki se uporabljajo v nebesih nad peklovi. To sem povedal zato, da bi bilovsaj do neke mere jasno, da Gospod sam skrbi za to, da povsod vlada ravnovesje med dobrim in zlom, potemtakem tudi med nebese in peklom. Zakaj od tega ravnovesja je odvisna varnost vseh, ki so v nebesih, in vseh, ki so po zemljah.

595
Vedeti je treba, da pekel nenehno naskakuje nebese in jih skuša razdejati in da zato Gospod nebese nenehno ščiti, in sicer tako, da tiste, ki prebivajo v njih, odvrča od

zla, ki izvira iz njihovega lastnega, in da jih zadržuje v dobrem, ki izhaja iz njega samega. Pogosto mi je bilo dovoljeno videti sfero, ki se širi iz pekla in ki ni nič drugega kot prizadevanje za uničenjem Božjega v Gospodu in potemtakem nebes. Včasih sem videl tudi kipenje iz nekaterih peklov, ki so se hoteli razmahniti in uničevati. Povsem drugače je z nebesi, saj ta nikdar ne udarjajo zoper pekel, kajti božja sfera, ki izhaja od Gospoda, je nenehno prizadevanje za tem, da bi se rešili vsi. In ker tistih, ki so v peklu, ni mogoče rešiti (ker pač vsi, ki so tam, tičijo v zlu in nasprotujejo Gospodovemu Božjemu), je edino, kar še preostane, to, da se kolikor mogoče omeji peklenko besnenje in obuzda okrutnosti, da se ne bi čez mero razpasle. Tudi to se dogaja na vse mogoče načine, s katerimi se uveljavlja božja moč.

596

Nebesa so razdeljena na dvoje kraljestev, na nebesno in na duhovno (o tem več zgoraj, v št. 20-38). Tudi pekel je razdeljen podobno, saj je eno njegovo kraljestvo nasprotje nebesnemu, drugo pa duhovnemu. Tisto, ki je nasprotje nebesnemu, je na zahodnem koncu, in tamkajšnjim prebivalcem se reče geniji; tisto, ki je nasprotno duhovnemu, pa je na severu in jugu, in tamkajšnjim prebivalcem se reče duhovi. Vsi, ki so v nebesnem kraljestvu, ljubijo Gospoda, vsi, ki živijo v tistih predelih pekla, ki so temu kraljestvu nasprotni, pa ljubijo sami sebe; in medtem ko tisti, ki so v duhovnem kraljestvu, ljubijo svojega bližnjega, oni, ki so v peklu nasproti temu kraljestvu, ljubijo svet. Očitno sta torej ljubezen do Gospoda in ljubezen do sebe nasprotji, prav tako pa sta nasprotji tudi ljubezen do bližnjega in ljubezen do sveta. Gospod nenehno skrbi za to, da bi k tistim, ki so v duhovnem kraljestvu, nič ne vdiralo nič iz nasprotnih jim peklov; če bi se namreč to zgodilo, bi se duhovno kraljestvo pogubilo (iz razlogov, ki so omenjeni v št. 578, 579). To sta torej ti dve splošni ravnovesji, ki ju nenehno ohranja Gospod.

597

Ravnovesje med nebesi in peklom sem opisal ravnokar, in tam sem tudi pojasnil, da je to ravnovesje med dobrim, ki izhaja iz nebes, in zlom, ki izhaja iz pekla, se pravi, da gre za duhovno ravnovesje, ki je po svojem bistvu svoboda. Duhovno ravnovesje pa je po svojem bistvu svoboda zato, ker je to ravnovesje med dobrim in zlom ter med resnico in lažjo, kar je vse duhovno. Svoboda, o kateri tule govorim, je torej svoboda človeka, da hoče bodisi dobro ali slabo, da misli bodisi resnico ali laž in da se odloči med enim in drugim. To svobodo daje Gospod slehernemu človeku in mu je nikdar ne vzame; po svojem izvoru pravzaprav sploh ni človekova, temveč Gospodova, saj iz Gospoda izhaja. In vendar je dana človeku z njegovim življenjem,

kakor da bi bila njegova; dana pa mu je zato, da bi se lahko prenovil in zveličal; zakaj brez svobode ni ne prenove ne zveličanja. Vsak, kdor količkaj umno razmišlja, lahko vidi, daje del človekove svobode to, da lahko razmišlja prav ali narobe, pošteno ali nepošteno, pravično ali nepravično; pa tudi to, da lahko govori in ravna prav, pošteno in pravično, ne pa tudi narobe, nepošteno in krivično, saj ga od zunaj omejujejo spone duhovnih, moralnih in državljanskih postav. Jasno je torej, da je tisto, kar ima svobodo, človekov duh, ki hoče in misli, ne pa tudi njegovo zunanje, ki govori in dela, razen če to, kar govori in dela, ni v skladu z zgoraj omenjenimi postavami.

598

Človek se ne more prenoviti, če ni svoboden, saj je rojen v vsakovrstno zlo, ki se ga mora očistiti, če naj se reši. In tega zla se ne more očistiti, če ga sam v sebi ne vidi in spozna, se mu z lastno voljo ne upre in sega v dejanjih odreče. Tedaj šele je namreč tega zla očiščen. To pa se ne more zgoditi, če ni tako v dobrem kot v zlu, saj ravno iz dobrega lahko ugleda zlo, medtem ko iz zla ne more ugledati dobrega. Duhovno dobro, o katerem lahko razmišlja, spoznava že od otroštva dalje, v branju Besede in v poslušanju pridig, moralno in državljansko dobro pa spoznava v življenju v svetu. To je torej prvi razlog, zakaj mora biti človek svoboden. Drugi razlog je ta, da lahko človek sebi pripiše zgolj tisto, kar stori iz občutja, ki izhaja iz njegovega nagnjenja oziroma ljubezni. Vanj sicer vstopa še marsikaj drugega, vendar nič dlje kot do mišljenja, in ne seže v njegovo voljo; in kar človeku ne seže v voljo, ne postane zares njegovo, zakaj mišljenje tisto, kar mu pripada, črpa iz spomina, volja pa iz življenja samega. Nič nikoli ni svobodno, če ni iz volje, ali, kar je eno in isto, iz občutja, ki izhaja iz ljubezni, kajti vse, kar človek hoče in ljubi, stori po svoji svobodni volji. Zatorej sta človekova svoboda in občutje, ki izhaja iz njegove ljubezni oziroma volje, eno in isto. Človek je potemtakem svoboden prav zaradi tega, da bi lahko nanj delovala dobro in resnica in da bi ju lahko vzljubil, saj edino vtem primeru to dvoje postane zares njegovo oziroma del njega samega. Z eno besedo, kar v človeka ne pride po njegovi svobodni volji, se v njem ne ohrani, saj ne pripada njegovi ljubezni oziroma volji, tisto pa, kar ne pripada človekovi ljubezni oziroma volji, ne pripada njegovemu duhu; ljubezen oziroma volja je namreč samo bistvo (esse) človekovega duha. *"Ljubezen oziroma volja" sem rekel zato, ker človek hoče tisto, kar ljubi. Zaradi tega se lahko torej človek prenovi samo v svobodi. Toda več o človekovi svobodi si lahko preberete v delu ARCANA CAELESTIA.*

599

Da bi bil človek lahko svoboden in se na ta način prenovil, je v duhu povezan tako z

nebesi kot s peklom. Zakaj v vsakem človeku so navzoči duhovi iz pekla in angeli iz nebes. Zaradi duhov iz pekla človek tiči v svojem lastnem zlu, zaradi angelov iz nebes pa je hkrati tudi v dobrem, ki je od Gospoda; tako je torej v duhovnem ravnovesju, ki je njegova svoboda. Da so angeli iz nebes in duhovi iz pekla povezani s slehernim človekom, sem pisal že v poglavju o povezanosti nebes in človeškega rodu (št. 291-302).

600
Vedeti pa je treba, da človek z nebesi in peklom ni povezan neposredno, temveč posredno po duhovih, ki živijo v svetu duhov. Samo ti duhovi, in nobeden iz nebes ali iz pekla, so navzoči pri človeku. Po zlih duhovih iz sveta duhov je človek povezan s peklom, po dobrih duhovih, ki so tam, pa z nebesi. Svet duhov je namreč nekakšno vmesno stanje med nebesi in peklom in je torej že sam po sebi ravnovesje. (Da je svet duhov nekaj vmes med nebesi in peklom, sem povedal že v poglavju o svetu duhov; št. 421-431; da je v njem udejanjeno ravnovesje med nebesi in peklom, pa sem napisal v prejšnjem poglavju, od št. 589-596.) Zdaj je torej jasno, odkod izvira človekova svoboda.

601
Naj povem še nekaj besed o duhovih, ki se pridružujejo človeku. Celotna skupnost lahko občuje z drugo skupnostjo ali pa s kakim tujcem, kjerkoli pač že je, po duhu, ki ga pošljejo iz nje; temu duhu se pravi osebek mnogih. Isto velja za povezovanje človeka z nebeškimi in peklenškimi skupnostmi, kajti človek z njimi občuje po duhovih iz sveta duhov, ki so mu pridruženi. (O tem si lahko več preberete v delu ARCANA CAELESTIA.)

602
Naj naposled povem še nekaj besed o človekovem prirojenem prepričanju, ki ga prejema po vplivu iz nebes, namreč, da bo živel tudi po smrti. Srečal sem onkraj nekaj ljudi, preprostih in navadnih, ki so na svetu živeli v dobrini vere, in ki so bili popeljeni nazaj v stanje, v kakršnem so bili tedaj, kar se lahko zgodi vsakomur, če se Gospodu tako zazdi; in tedaj se je videlo, kakšno je bilo njihovo mnenje o človekovem posmrtnem življenju. Povedali so, da so jih neki učeni ljudje na zemlji spraševali, kaj neki si mislijo, da se bo po smrti zgodilo z njihovo dušo; in odgovorili so jim, da sploh ne vedo, kaj je to duša. Potem so jih vprašali, kaj si mislijo o svojem posmrtnem življenju; in odgovorili so, da mislijo, da bodo po smrti živeli kot duhovi. In spet so jih vprašali, kaj si mislijo o duhu; in odgovorili so jim, da je duh človek. Vprašali so jih,

kako to vedo; in odgovorili so jim, da vedo zato, ker je to tako. In ti pametni ljudje so se močno čudili, odkod tem preprostim dušam tako močna vera, ki je sami niso premogli. Po tem sem torej videl, da je v slehernem človeku, ki je povezan z nebesi, zakoreninjena trdna vera v posmrtno življenje. In ta trdna vera ni od nikoder drugod kot iz nebes; se pravi od Gospoda in prek nebes priteka v človeka po posredovanju dobrih duhov iz sveta duhov, ki so pridruženi človeku. Ta vera prebiva pri vseh, ki svobode mišljenja v sebi niso zatrli z načeli, privzetimi in utemeljenimi z najrazličnejšimi dokazi in podmenami o človeški duši, ki naj bi bila po mnenju nekaterih bodisi čista misel ali pa nekakšen življenjski princip, katerega sedež je nekje v telesu. In vendar duša ni nič drugega kot človekovo življenje, medtem ko je duh človek sam. In zemeljsko telo, ki ga človek nosi s seboj po svetu, ni nič drugega kot posrednik, po katerem lahko duh, ki je človek sam, deluje naravnemu svetu primerno.

603
Vse to, kar sem v tej knjigi povedal o nebesih, svetu duhov in peklu, se bo zdelo nejasno tistim, ki nimajo veselja s spoznavanjem duhovnih resnic, zato pa toliko jasneje tistim, ki jih to veseli, še posebej pa njim, ki resnico ljubijo zavoljo resnice same, se pravi, ki resnico ljubijo zato, ker je resnica. Zakaj vse, kar ljubimo, z lučjo vstopa v mišljenje našega duha, še posebej kadar je ljubljena resnica, kajti resnica je vsa, kar je je, v luči.

Emanuel Swedenborg
Nebesa in pekel